

NUMERS - WIATECZNY

ECHO DALEKIEGO WSCHODU

No. 6

DWUTYGODNIK NARODOWY POSWIECONY SPRAWOM POLSKIM NA DALEKIM WSCHODZIE
FORTNIGHTLY NATIONAL REVIEW OF POLISH INTERESTS IN FAR EASTERN ASIA

1 Stycznia 1922 r.
1 January 1922

ECHO of the FAR EAST

大正十年十二月二十八日 印刷
大正十一年一月一日 発行

極東の叫び
新年號(第六號)

鎌倉の大佛

Wielki Budda, Daibutsu w Kamakurze w Japonii.

NOWY ROK 1922

Gienius ludzki—podzielił czas życia na godziny, dnie, miesiące, lata, stulecia, okresy i epoki.—I oto dzisiaj na wielkim zegarze Bytu—przesunęła się znowu jedna wskazówka—znaczac wielka cyfra: 1922.—Otwierając przed ludzkością nowe dzieje—nowe żywota, kolejny dalszy bieg spraw poszczególnej jednostki i zbiorowej ludzkości nowe trudy i zawody, walki, dole i niedole, nowe marzenia słoneczne i Nadzieje Wielkie, a niepoprawna optymistów, z edukacją musi być lepiej...

Jeżeli jest dzisiaj niezbyt dobrze—to wierzmy—a w ufnosci sadzimy—że bedzie lepiej!

Rok przeszły był dla państwości polskiej—dla Narodu naszego, rokiem niepokoju, trudów wielkich, zawodów, zawiłek politycznych i rozterki.....Sprawa Śląska, sprawa Wileńska, wewnętrzne walki partyjne, upadek fatalny marki.....

A oto rok nowy zaczyna się pod gwiazdą jasniejszą—sprawa Górnego Śląska została załatwiona,

wiona, finanse, handel, przemysł szybko i raznie weszły na drogi pomyslnego odrodzenia i rozwoju, kurs marki z 7000—za amerykański dolar—podniósł się do 2300 / w listopadzie / Pozostałe jeszcze sprawy: Wileńska niezławiona—pozostała wasna partyjne...Rok nowy—miejmy nadzieję, iż szkoly w życiu Państwa i Narodu stojące na drodze Odrodzenia usunie...

Przed Polską, przed nami—Rok 1922 stawia Wielki Problem Pracy. Problemata dalszej odbudowy—problemata odrodzenia—in każdej galicyi Bytu Naszego. I tak: w przemysle, handlu, rolnictwie, sztukach pięknych, literaturze, oświatie postępie, szkołach i zwyklem nawet codziennym życiu jednostki.....Tyle pracy i tyle trudu—czeka w Polsce—rak zdrowych, mocnych wtrwalnych i dzielnych, na umysły jasne, słoneczne, chętne, pochopne a uparte w pracy narodowej i społecznej, na serca które kochac umieją potenieko a bez zastrzezen.......

Budowac Tworząc życie swiłe Wymieszczenia

smiecie z izby polskiej, samolubstwa, hypokryzji, swar narodowych, kretynizmu, ciasnoty pojec, nieuctwa, a warcholatwa ze zbiorowego życia narodu..... A największa troska bedzie wychowanie młodziezie, bo przyszłość nasza zależy od tego—jaka bedzie ta młodzież.—

Trzeba jej dać idealy wielkie milosci Ojczyzny—idealy wielkie ludz kosci—Postepu, Pracy zmodna, a twarda, bdzwzglednie potrzeb.

Przed nami problemata Pracy. Przed kazda jednostka—praca wielka.

Składając wiec noworoczne życzenia—roda kom—zwo Lajmy się wzajemny do tej Pracy życzymy sobie wzajemny tylko tej pracy—owocnej, a szczęśliwej—dla Polski i dla siebie.

Redakcja "Echa Dalekiego Wschodu" stojąc na jednej ze skromnych placówek narodowych z powyższym życzeniem—przesyła czytelnikom staropolskie "Dosięgo Roku."

Redakcja.

WIGILJA!

W zlobie lezy
Ktoz побiezy
Kolendowac Malemu.....

Pelne prostoty słowa i swojskiej nuty piosenka—jakże jest droga, pomimo swej prostoty, naszemu sercu polskiemu!

Jakie obrazy świecie, biorwne wspomnien chwil szczesliwych nam nawiewa! Gdzieś w latach niepamięci pogrzebane—zapomniane wśród trosk powszednich w oddaleniu—majaczeja obrazy przedziewne, niewatpliwie słoneczne—bez troskie, z zagrody—z domu ojcow—kedyś z Polski.....

Daleko-daleko, za morzami burzliwemi, za górami niebotycznemi, za dziewicznemi tajgami, szumiącemi puszczaemi, za stepami rozległymi—daleko-daleko od ziemi Ojczystej—wśród obcych narodow, spotykamy dzisiaj piękna, naszą tradycja uwiecziona polska Wigilija. Wygnancy teśkn—wychodząc dzielni, odwaznie rzucający progi ojczyste, w pogoni za złotym runem losu. Wysłanci w służbie Ojczyzny wierni, pielegnujący marzacy, odkrywający nowe światy, lażegi bezdomne, nie znajdują spokoju duszy, ludzie twardej pracy, zbierający grosz skrzyni, aby powrócić do zagrody ojcow—do Polski, bogacze wrązen, rozrzuconi, rozsiany po niezmiernych obszarach świata. Rodacy z tajów syberyjskich, z sokoł Mandzjui, z kraju Wschodzacego Słonca, wśród puszczy Brazylii i pampasów Argentyny i w ziemi Waszyngtona—wśródzie—od Bieguna Lodowatego, do Rownika Ziemi, dzis zestrzelmy myli wszyscy w jedno westchnienie polaczmy serca, napełnmy droga ambrożja wspomnien i ukochan przedrogiej i słodkiej chwili,

Świeto złocieni: Wystawa w Tokio.
Chrysanthemum Exhibition in Tokyo, Hibiya Park.

co jak sen złoty, jak sen prześniony, jak marzenie przepięknej godziny w kolku rodzinnym trwała.

Godzina Wieczeszy Wigilijnej.....

Tam w Polsce wymarzonej, wyspiewanej, krwia nasza i ojcow wyzwolonej wolnej Polsce, snieg biły pokrył pokrowcem przeszystym cisza ziemi, blysnęła gwiazdka Betleemska.....

Biały opłatek krazy z rak drogich, w rece kochane. Serdeczne uściiski.....

Brzmi koleda. Bog sie rodzi.....

Takie to stare, ale takie bardzo drogie!

Tyle to juz, tyle lat juz, spotykamy Wigilie na ziemi obcej—wygnancy, zawsze z nadzieja w

sercu, ze to juz bedzie ostatnia Wieczerza tradycyjna na rubieżach, obcych—ze następna gwiazdka radosnie powitamy w lubie, drogiej Ojczyznie.

Szczęśliwy ten—któ tej chwili doczeka—szczęśliwy zaiste nad miare. W czas ten wiec mille, dobrej, tradycyjnej chwili, zestrzelmy rodacy mysi swe—wznieśmy uroczyste serca, choc na jedna chwile oderwimy sie, od doczesnych złych czy dobrych powszednich trosk, zajec i biegę codziennego żywota—przeniemy się myśla w nieskazitelne wspomnienia dzieciństwa, zepomijmy krzywd i uraz.

日比谷公園の菊

Czy stol wigilijny zastawiony bedzie tradycja-
jna potrawa polska, czy kedyw wrod palm pod
zwoznikiem, wonnemi ananasami i slodkimi
bananami, czy na polnocy surowej, gdzies wrod
lodow syberyjskich, gdzies na Sachalinu, lub
Kamczatki sniegach, nedzna "jukola", czy na
ziemi Wschodzacego Slonce japońskiemu "go-
chan i gunabi", niech nam wszedzie przyswieca
jedna mysl szczerzo—polska, jak ta gwiazdka
Betlejemska, przewodnia mysl, o naszej milej,
dalekiej Ojczyznie. Podziem sie uczuciem,
radosnem a tklkiem, jak w kraju naszym dziala
sie bialym opłatkiem.

Redakcja, "Echa" przesypla wszystkim czytel-
nikom i czytelniczkom swiateczne zyczenia i
noworoczne "Dosięgo Roku"!

NOWY ROK W JAPONII.

Nowy Rok w Japonii trwa trzy dni od 1. do 3. Po japońsku nazywa sie O—Shogatsu (O: czcigodny lub szanowny styczen) Shinnen (Shin—nowy—nen—rok). Nosi takze nazwe "Ganjitsu" (t. j. gan—poczatek: jitsu dzien), lub Ganban (gan: poczatek; tan: swit).

W dniu tym, o swicie rozlega sie przeraźliwy skrzyp blokow, w studni, to kobiety czerpią wode, ktora nastepnie sluzu do uzytku przez cały czas trwania swieta. Nazywa sie zas "waka mizu," t. j. woda miodosci. Niektory japończycy przed wchodzeniem slonca ujada sie na wzgorze—na brzeg morza, chesc spotkac, z modlitwa wchodzaca, na horyzonty slonca. Nazywa to "hatsu-hino—de," t. j. dosłownie "pierwszy wchod slonca." W dniu tym mieszkanci jednego domu, przy aciele, siedzi spotykaja sie, witaja, składaja zyczenia i pozdr. swieta noworoczne.

"Shinen o—medetto!"

"Ake maschite o—medetto!"

Dzisie wszystkich japońskich domow udekorowane sa, t. zw. "shime—nawa" dosłownie "sznur—7—5—3—krotm." Zrobiony jest, ze slomy ryzowej, ostatniego zbioru, w rodzaju wienca, z zwieszajacimi sie frendziami, liczba których 3, 5, 7—jest symboliczna i sluzu do wrozy. —Z obu stron drzwi wchodowych, kazdego japońskiego domu, ustawione sa, t. z. "kado—matsu," dosłownie "choiny u drzwi" przybrane, mniej wiecie pieknie i wspaniale, stosownie do zamoznosti domu. Sluzu do tego jednak nie tylko choiny, lecz takze bambus i drzewo wiśniowe (ma tsu—take—une i sho—chikubai). Drzewa te sa symbolem długiego życia i szczęścia.

U wejścia do zagrody, kazdy japończyk, zawsze rownież flagę z wyobrażeniem slonca—emblematem japońskiego państwa (Nishikō o Hinomaru—no hata), dla którego japończycy mają kult swiety. Najbiedniejsze rodziny z ludu, kedyw wrod gor wulkanicznych Japonii, w najbardziej zapadłych oddalonych wsiah—wywieszaja u zagrod swych sztandar Japonii—slonce.

Swieta zlocieni w zlocieni w Japonii. Section of Chrysanthemum exhibition in Tokyo.

Wewnatrz domu w alkowie (Tobyo no—ma) u japończyka znajduje sie maly ołtarzyk z drzewa (sambu) na którym nstawione sa: z ostatniego zbioru ryzu (o kazari) dwa wielkie okrągle biale jak marmur "mochi" przygotywane z tluczonego ryzu. Nazywaja ten specjal japończycy "Kagami—mochi" (t. j. kagami—zwierciadlo, z powodu formy podobnej do stare japońskiego zwierciadla, które dawniej plawiono z bronzu). Nad owem "kagami—mochi," wraz z lisimi paproci (ura—jiro) yuzuri—ha i tō, umieszczone sa zwiki bialego papieru i kawaleczki surume (rosolina "karakate" sucha i rozplaszczona). i inne symbole przynoszace domowi szczescie i pomyślnosc.

alny trunk "loso," lekkie napoje wysokowke. Jedza "zoni" (t. j. zo—: rozmaita n—iru: warza—piczywo) Szczegolniej w uzyciu jest zupa gesta z kawaleczkow ugotowana "mochi" i innych potraw.

Odwiedzajac kremowych i znajomych, japończycy składaja zyczenia, (nenga o nenshi), ubierajac sie ceremonialnie w "haori" (rodzaj surduta). Szata ta jest faladowana i przestronna (hakama) Przy tem rozdaja podarunki "o—toski—dama."

Dnia tego wszyscy bawia sie po za domem.

Puszczaja smoki latające (latawiec) olbrzymich rozmiarow. Sa one tak wielkie, iż ledwie je utrzymuje trzech—czterech silnych myczycz, przy pomocy grubych i długich aznurow.

Latawiec sa zwykle barwne—o krzyczacych' zywyh kolorach.—Przedstawia sa na nich sceny heroiczne i epizody z historii japońskiej, i starzych klechid i legend. Najczesciej figuraja, tez symbolizujace wielka sila i odwage—tygrysa, smok i td. Pierwsze nazywaja japończycy e—dako (e—ryeumak i tako) wyobrażajace zas sile—moc i odwage: jak "burza" "smok," "lew" ect.—zwa "ji—dako" (ji: charakter—i takto).

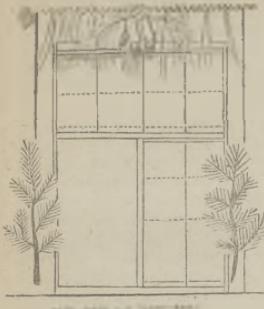
Druga zabawa ludowa japończyków w tym dniu jest t. zw. "yari—hagu" (yaru—przesadzadzanie—takze posyłac). Kazdy gracz posiada "tablice" "hagoi—ta" z rekojescia, zrobiona z lekkiego drzewa "kiri" (Paulownia imperialis). Z jednej strony tablicy tej, a właściwie lopatki, gdyz ma formy przypominajaca to ostatnie narzedzie, wykonana jest z jedwabiu figura, zwykle przedstawiajaca, jak wane, scena dramatyczna, z wypadkow ubieglego roku zaczepnietych (sumi—e). Do zabawy tej uzywa sie rownież czarny okragly twardy owoc "muku." (Aphannema aspera) z trzema, lub czterema—karbowanymi piorami; które nazywaja "hago chame."

Podezna zabawy "hago," uderza o "hagoi—ta" i wylatuje z wielkim holasem do gory, wirujac z zawrotna ezykoscia, w sposob szczególny. Gracz, który podzura "hago" —zamienia sie z przeciwnikiem, posiadajacym "hagoita."—Gra ta często trwa do rana. Gracze nazywaja sie "utagaruta." Dzieci bawia sie inna gie t. zw. "sugoroku."

Cal a izba przybrana w dekoracie z "Shime—Nawa."

W dniu tym japończycy przygotywaja specjal

KROTKI ZARYS SZTUKI WSPÓŁCZESNEJ
W JAPONII

W przeciągu trzech dni Nowego Roku, chodzą wędrowni aktorzy w wrobiarze "nanzai," po 3 lub 4 osoby, w starożytnych kostiumach japońskich. Jeden z nich komiczniemi ruchami nasładuje taniec i wrozy—inni akompanują do tancu, śpiewając i grając wesoło i ze śmiechem.

Chodzą również wędrownie kobiety—tancerki "toriori" z szerokimi kapeluszami z trzciny (szuwaru) "samisen," śpiewając głośno cienkim i delikatnym.

Od 1 do 7-go sierpnia pozostają niezmiennie dekoracje "kado-matai" "choina na drzwiach" icale 6 dni nazywają "matau no uchi," t. j. "wewnętrzna choiny."

W. DORSZPRUNG
(z Harukichi-Shimoj)

姉妹比佐志氏筆 离代比佐志氏筆

Z wystawy sztuk pięknych w Tokyo:

Siostrzyczki mal. Bandai.

Art exhibition, Tokyo

—Painting by Bandai—sisters

O stanie współczesnej sztuki najlepiej można sadzić z dwóch ostatnich wystaw wiekowych, które zwykle odbywa się w jesieni każdego roku: "Teiten" /dawniej Buntan/ i "Nikakai." Wystawa Teiten ma trzy działy:—malarstwo o stylu japońskim, malarstwa w stylu europejskim i rzeźby. Wystawa Nikakai to skutek walki młodych "lewicy w sztuce pięknej" malarzy—artystów z konserwatywną partią, stanowiącą "jury" wystawy Buntan.—Dział malarstwa japońskiego jest dalszym ciągiem tradycji i szkół sztuki japońskiej, która nie znikała, jak innych wiele rzeczy ekstra japońskich wraz z epoką Meiji, lecz trwa w dzisiejszym ciągu. Można rozoznać około pięciu ważniejszych szkół—I/religijno-historyczna, która już zupełnie zamartwa, 2/ szkoła Ukiyo—realistyczny, do której należy także drzeworyt japoński i która obecnie nie cieszy się powodzeniem wśród japończyków.

Na wystawach sztuk pięknych drzeworytnictwo nie jest wystawiane, chociaż obenie urządza japończyk specjalne wystawy drzeworytnictwa, 3/ szkoła dekoracyjna Koetsu i Korin ma wielu adeptów, pomiędzy stara szkoła japońska Okio. Największym powodzeniem cieszy się przeważnie szkoła tak zwana "Bunjingwa," południowo-chińska, w stylu klasycznym, która liczy kilka wybitnych nazwisk w sferze artystycznej. Każdy prawie znany artysta malarz ma własną szkołę i urządza wystawę dzieł własnych i swych uczniów.

W czasie epoki Meiji, kiedy rozpoczęto reformy w duchu europejskim, zjawili się także artyści malarze nasładujący styl europejski. Chociaż dawniej obrazy olejne były już znane japończykom z czasów rządów szogunów Tokugawa, które przywiezione zostały do Japonii, przez Holendrów, poznanie jednak malarstwa europejskiego stało się możliwe wraz z odkryciem drzwi wolnych Japonii dla cudzoziemców. W początku epoki Meiji wspomina historyk Japonii kilka imion artystów malarzy w stylu europejskim, zas w 1878 roku w Tokyo nawet otwarto szkołę sztuk pięknych w Ueno, według wzoru Akademii europejskich, pod kierownictwem włocha Fontanesi. Jednym z wybitniejszych jej uczniów jest teraz prof. Kuroda, który po skończeniu szkoły, udał się do Francji, gdzie pracował u prof. R. Koran. Po powrocie do Japonii w 1889 roku założył w Tokyo Towarzystwo "Białego Konia," które w ciągu następnych lat dziesięciu było jakby reptulerzem rozwoju malarstwa europejskiego w Japonii, będąc pod wpływem szkoły impresjonistycznej Claud Monet'a. Towarzystwo "Białego Konia" wraz z podobnym jemu stowarzyszeniem "Pacific" urządzało każdego roku odtąd wystawy, uczestnicy których uczyli się przeważnie u artystów—malarzy francuskich, jak n.p. Paul Lorain i inni. Wielu z nich dzisiaj należy do znanych artystów malarzy w Japonii, jak prof. Kuroda, Wada, Okada i t. d. Stowarzyszenie "Białego Konia" po 10 latach istnienia zakończyło swój żywot w 1908 roku sformowało się Towarzystwo "Bunten," którym opiekuje się Ministerstwo Oświaty. Wystawy urządzone przez te ostatnie Towarzystwa, od szeregu lat w jesieni, obecnie Towarzystwo to, które zalościło się z "Teiten." Członkowie obu Towarzystw weszli jako "jury" do Buntan. Ponieważ jednak wśród młodych artystów—malarzy znajdowali się ludzie odrebnego całkiem

K 牧師肖像 寺内萬次郎氏筆

Z. W. Sz. P. w Tokyo.

Terauchi: Portret.

Art exhibition, Tokyo

—Painting by Terauchi—Portrait.

kierunków wiele nowatorskich, który się wydzielił w osobną grupę—"Nikakai." Polaczyły także z młodymi różnymi klubami artystycznymi. Z nich najwięcej znane: Teikoku bjjitsu-kan.

Pod wpływem malarstwa akademickiego Francji i Anglii, "Nikakai" nowatorskie skazyduły sztuki japońskiej, pracując pod hasłem indywidualizmu, kubizmu i t. d. do którego należeli artyści Yushima, Saito, Yamashita i inni. Podobne szkoły "Nihon Bjjitsu-kan," "Sodajza" "Kokumin bjjitsu-kan" pod kierownictwem Kuroda, mają wszystkie działy malarstwa, rzeźby i sztuki stosowanej i dają do popularizacji w Japonii.

Wystawy przeppełnione są publicznością, zainteresowanie się sztuką i zamulowanie powszechnie do sztuki w Japonie jest dosyć znaczące, jednakże wiele z tego co już istnieje, co zrobiono obecnie, jest tylko próba, nasładowictwo sztuki europejskiej powierzchniowe, pod

東人 金澤重次氏筆

Z. W. Sz. P. Kanazawa:

Stary japończyk.

Art exhibition, Tokyo

—Painting by Kanazawa—Old man.

wypłewem mody, a nie szcze—rdgo uczucia i przejęcia się sztuką. W zakresie malarstwa japońskiego i europejskiego niema jeszcze nic wydawnego, coby nie było tylko zwykłym naśladowaniem, lecz zakrawało na oryginalność dla Europy. I tylko w malarstwie specyficznie oryginalnie japońskiem można znaleźć istotne piękne i wybitne dzieła. Francja odgrywała i odgrywa dominującą wpływ w sztuce współczesnej Japonii. Oryginalnego, własnego "nowego" Japonii jeszcze nie dala, straciła za dużo pozbywając się starej szkoli japońskiej. Czeka ja jeszcze dłuża mroczna praca, zanim wyrobli sobie pojęcie i zrozumienie piękna europejskiej szkoli i pozbędzie się bezdusznego naśladowictwa.—

K—skn.

某氏の母 北村正信氏

W. Sz. P. Kitamura: Matka.
Art Exhibition, Tokyo, Sculpture
by Kitamura-An old lady.

WSPOMNIENIA O STAREJ JAPONII

/ C. D. /

Odpłynieliśmy z Japonii w styczniu 1867 roku. Były nas 25 młodych ludzi, miedzy którymi był doktor, oficer, który miał zamiar studiować artylerię i wiele innych, członków Shoguna, oprócz 7 członków Akitake orszaku.

Dla celów międzynarodowych Shogun był nazywany obecnie Tycoon, ponieważ "Shogun" właściwie znaczy "generalissimus", co niemniej wspaniałego z pojęciem o panowaniu, gdy tymczasem "tycoon" oznacza "wielki książę", co było o wiele właściwszym tytułem dla stosunków zagranicznych. Jako brat tycoona, Akitake nosi w Europie tytuł "Jego Wysokości".

Sprawa Shogunatu, gdyśmy wyjezdali z Japonii zapowiadała się niepomyslnie, lecz pomimo tego zrozumiałem, ze powiniem jechać za granice dla nauki—abyem mógł poznać jak najwięcej, bym mógł godnie potem służyć krajowi, gdy powróce.

陸 堂 東 海 氏

W. Sz. P. Tokai: Akt.
Art Exhibition, Tokyo, Sculpture
by Tokai-Nude woman.

Wszyscy członkowie naszej grupy nosili narodowe japońskie stroje, włącznie do szynjōnow na czubakach głowy i 2 szabel. Ja jednakże wynalazłem dla siebie specjalny galowy strój: słyszałem, że gubernator Saigonu ma nam urządzić oficjalne przyjęcie, gdy nasz statek zatrzyma się w porcie, kazalem sobie zrobić frak.—Wicehrabia trząsł się ze śmiechu wspominając ten epizod."—To nie był cały frakowy garnitur, lecz tylko frak. Gdyśmy przyjechali do Saigonu paradowałem we fraku włożonym na moje japońskie suknie jedwabne w biały dzień!

指 環 萩 島 安 二 郎 氏

W. Sz. P. Onishima: Pierścien.
Art Exhibition, Tokyo, Sculpture
by Onishim-The ring.

Brak znajomości europejskich obyczajów był przyczyną wielu zabawnych epizodów. Napiszylem, gdyśmy jechali pociągiem przez Szuekki przesmyk, kanalu wówczas jeszcze nie było, jeden z naszego grona, nie będąc przyzwyczajony do szkanych okien, rzucił pomarańczową skórę, sadzak, wyleci ona przez okno: Skórka uderzyła o tafle szklane i upadła na kolana wysokiego urzędnika, który przyjechał, by nas spotkać i eskortować w perzezdroje przez przesmyk. Ten wypadek bardzo nas zośmbarasował.

Pozniej w Paryżu inny, wielce niedorzeczny wypadek nam się przytrafił. Trzeba bowiem wiedzieć, że w Japonii jest zwyczaj, że goscie opuszczają dom, w którym byli przyjmowani, zabierają ze sobą zawinięte w papier ciastka, słodycze i t. p. Jeden z członków naszego grona, będąc na uczcie wydanej dla nas, zawiązał w papier i wsunął lody za gors

豊 稲 田 義 道 氏

W. Sz. P. Kondo: Na zbior ryzu.
Art Exhibition in Tokyo-Sculpture
by Kondo-The Rice harvester.

kimona. Nie potrzebuje dodawac, że nim się dostał do hotelu, lody już przestały być lodami, a kolega nasz nie czuł sie zbot przyjemnie.

W tym czasie otwarta była paryska wystawa 1867 roku. Zwiedziszy Tarisz odwiedzamy podroz po Szwajcarii, Holandii, Włochach i Anglii. Mieliśmy zamiar po wycieczce osiedlić się w pewnym miejscu na stałe dla poważnych studiów. Z niecierpliwością oczekiwaliśmy tej chwili. Niedługo po jednak trwało, albowiem ołzyniściem wiadomość o upadku Shogunatu.

Wiadomości były bardzo niejasne i nie mogliśmy zrozumieć, co się stało w Japonii. Najpierw dowiedzieliśmy się, że Yoshinobu, jako Shogun, publicznie "zrzekł się swych praw, oddając zupełnie zwierzchnictwo cesarzowi. Jednakże potem nadeczyły wieści o bitwie z Toba-Fushimi, w której cesarska partia rozbila wojska Shoguna.

Wyglądało na to, że Shogun prowadził podwójną grę, najpierw publicznie zrzekając się swych praw, a potem występując zbrojnie przeciw cesarzowi. Takie zagmatwane wiadomości zdumiewały mnie, albowiem znałem Yoshinobu jako człowieka o najwyższem poczuciu honoru.

Miałem zamiar odbyc we Francji pięcioletnie studia, lecz otrzymaliśmy zawiadomienie, że Akitake obecnie stał się głową Mito, galezi rodziny Tokugawa. Z tego powodu powrót Akitake był niezbedny. Wszystko to wpłynęło na zmiany naszych planów. Odpłynieliśmy z Anglii w grudniu 1868 r. czyli w II miesiącu późnej.

Oslupiłem wprost na widok zmian jakie zaszły w Japonii. Wiedziałem wprawdzie, że rząd Shoguna upadł, jednakże nie zdawałem sobie sprawy z całej doniosłości wydarzeń. Moj pan Yoshinobu był uwieziony w domu w Tsuruga. Dowiedział się, że mu wolno było widywać przyjaciół i tych, którzy stawili dwór jego, pojechałem do Tsuruga, gdzie kilkakrotnie miałem u niego audiencję. Znalazłem go zamkniętego w sobie i milczącego i nie miałem możliwości wyjaśnić tajemniczych okoliczności jego zrzeczenia się.

Po roku wiezienia wolność Yoshinobu wróciła, jednakże zemeszkała on w dalszym ciągu w okolicy Tsuruga, gdzie przeszło 30 lat przed zycie nadzwyczaj odosobnione. Dopiero w 31 roku po zrzeczeniu się swych praw Shoguna, przyjechał on do Tokyo. W cztery lata potem cesarz nadal mu tytuł księcia, co było najlepszym dowodem, że cesarz miał do niego zaufanie.

W ciągu 20 lat nie byłem zdolny doznać do dnia tej całej historii. Tymczasem w Japonii była ona wiecz omawiana. Ludzie nieprzychylni Yoshinobu nastawiali na tem, że Yoshinobu, postępując nieszczerze. Powiadano, że Yoshinobu był zmuszony abdykować pod naciskiem spowodowanym przez nawisanie stosunków z cudzoziemcami, i że następnie zmieniwszy zdanie wystąpił do walki broniąc swych praw. Taka wersja wydawała się dosyć prawdopodobna. Nazywano go zdrażni i tchorem za to, że sie osobiście wyciągał z bitwy pod Toba-Fushimi.

Z drugiej strony stronicy Yoshinobu dowodziły, że postępuował on logicznie i rozumnie, widząc że upadek Jego rządu jest nieunikniony, poddał się cesarzowi Utrzymywano, że uczyniwszy to Shogun nigdy nie miał zamieru wroczenia z cesarzem, lecz wybrał się do Kyoto

Ze sztuki japońskiej XVIII wieku: SHUNCHO.

Old painting, by Schuncho (18th century).

dla osobistego porozumienia się z ostatnim, a także dla omówienia sytuacji wszelkich swych dworzan i slug, którym chciał zapewnić spokojną przyszłość. Lecz ponieważ mozy pan podporządkowane w owszczaszych zwykłek z orszakiem i otoczeniem licznymi wojskami, ta okoliczność wprowadziła w błąd ludność z Shoshu i Satsuma, która myślała, lub też udawała do myśli, że Yoshinobu jedzie do Kioto z wojskiem z wrogimi dla cesarza zamiarami.

W tym czasie cesarz miał zaledwie 17 lat i rzadko spoczywał w reakach "starszych mezw stanu" partii cesarskiej. Cesarz prawdopodobnie nie miał pojęcia o celu przybycia Yoshinobu. Lec starsi "mezw stanu," będąc zupełnie wrogo usposobieni względem Shoguna, wysłali przeciw niemu wojsko.

Wiele lat upłynęło nim prawda wyszła na jaw. Kiedy stare rany się zagoiły-zaczęły zbierać rozne fakty z historii życia Yoshinobu. Ostatecznie zapytałem go wprost, o okoliczności, które zmusiły go do abdykacji. Odpowiedział mi, że wyruszył do Kyoto z pokojowymi zamierami, jednakże napotkały siły zbrojne wysłane, przeciw niemu przez głowy klanów cesarskiej partii, nie był on zdolny utrzymać w posłuszeństwie własne wojsko. Ponieważ nie miał nigdy zamieru walcząc przeciw cesarzowi i lamać dane mu słowa, wiec sie z pola walki wyciągał i wrócił tam zakończony. Wiedząc, że owa bitwa postawi go, bez watpienia w fałszywym świetle, zdecydował, że najbardziej honorowym i najrozumiejszym postępkiem będzie, kompletnie usunięcie się od życia publicznego. Pustelnym nieomal żywotem najlepiej dowieź się swoja lojalność przed cesarzem.

By lepiej zrozumieć, dlaczego Yoshinobu był gotów wyrzec się władzy, trzeba zrozumieć w zupełności stare japońska doktryny lojalności dla tronu. Lojalność jest zupełnie religią i przenika nawszkę całe życie Japonii. Dlatego też Shoguni rządzacy w ciągu wielu stuleci Japonii, nigdy nie starał się uzupełniać tytułu cesarskiego, lecz byli w zupełności zadowoleni, uzupełniając władze i zachowując dla siebie formy i zasad wice-królow.

Jest to main osobistym przekonaniem, że Yoshinobu Tokugawa przyjął tytuł Shoguna, mimo opozycji swych wiernych slug, uczynił to w zamiarze by przyznać cesarzowi należna mu

władze. Pytałem go nieraz o to i chociaż tego nigdy nie potwierdził, ale też nigdy nie zaprzeczał. To było bardzo charakterystyczne. Był to człowiek najskromniejszy i nie lubiący się wyważ na pierwszy plan. Ten człowiek był jak najdalej od mysi oddania mu należytego uznania patryotycznego za akt poswiecenia i hołdu. Wystarczało mu samo spełnienie tego aktu.

W ciągu całej mojej mowy z wiechrabia Shibusawa, widniała ta nienatma lojalność wiernego slugi dla swego księcia. Gdyム go pytał o jakieś wspomnienia natury wiecej osobistej wiechrabia myself przedwczesztkiem w łacznosci z rodziną księcia Yoshinobu, ortatnego Shoguna, któremu tak wieńce służył. Nie tak mu by'o przyjemnie gewadziec o własnej karierze, jak pragnal tego, bym jako pisarz, dobrze zrozumiał stosunek księcia Yoshinobu do restauracji cesarskiej.

Z antycznej japońskiej: Harunobu Suzuki.

Old painting by Harunobu Suzuki.

Z antycznej japońskiej: Harunobu Suzuki.

Old painting by Harunobu Suzuki.

Taz sama lojalnosc starego slugi dworzanina do rodzin swego ksiecia, widoczna jest rowniez w stosunku wiechrabiego do ksiecia Keikyu Tokugawa, syna Yoshinobu. Po smierci ojca Shibusawa pozostal glownym doradcą syna, a gdy kilk lat temu Shibusawa wystapil z zarzadu Pierwszego Narodowego Banku w Japonii, ktorego byl założycielem po 5-ciu latach reformy panstwowej miejsce jego zjazl ksiecia Keikyu Tokugawa.

Ksiazek ten jest członkiem izby lordow.

Wiechrabia Shibusawa jest znany w Ameryce, dokad jezdil kilka razy. Opowiadzel mi epizod charakterzujacy zadziwiajaca pamiec Roosevelta.

"18 lat temu—mowil Shibusawa—" gdy Roosevelt byl prezydentem, zlozylem mu wizyty w bialym domu. Rozmowa byla zajmujaca.

Po chwili wahania, poprosilem wiechrabiego, czy nie byly on tak laskaw, przypasac swa szamurajsk szable i pozwolic fotografowac.

Shibusawa poslal natychmiast sluzacego, który przyniosl dwie szable, zatknal je za pas, ja zas ustawilem aparat.

Fotografia wyszla dobrze, nawet o wiele lepiej, niz sie spodziewalem. Oprocz szabel i szat jedwabnych Statej Japonii został również calkiem wspolczesny rys uwieczniony.

Uwage na to zwrocił wnik wiechrabiego, gdzim mu pokazal fotografie.

"Tak"—rzekl z uśmiechem" szable starej Japonii na tej fotografii—lecz dewizka obok—to onachronizm."

宮城東京

Wjazd do palacu Mikada w Tokyo.

Most aroun Imperial palace, Tokyo.

Roosevelt winszował mi zachowania sie japońskiego wojska podczas powstania Bokerskiego, mowiąc, ze bylo ono nietylko odwazne, lecz i w doskonałym porządku i świetnie wydyscyplinowane. Następnie mowil Roosevelt z zachwytom o sztuce japońskiej. Rzeklem mu—"Panie Prezydencie, jestem tylko bankierem i muszę z zalem powiedzieć, ze w mojej oficjalnie finansowosc jest bez porównania gorzej rozwinieta niż artuka."

"Byc moze"—odrzekl Roosevelt "ze nim sie spotkamy rozwój instytucji finansowych bedzie ogromny."

13 lat potem, gdym go odwiedził w jego domu w Oyster Bay, Roosevelt wszczal rozmowę o tem co zatrzymaliśmy sie przed 13 laty.

"Kiedym pana widział 13 lat temu" rzekł on "nie rozpytywałem sie pana o stan rozwoju finansowego w Japonii. Proszę mi teraz o niem dokładnie opowiedzieć."

Kiedy po południu na drugi dzień interview z Shibusawa opuszczałem jego ogród, pomyślałem sobie, ze chyba nigdy w zyiu nie zdarzy mi się rozmawiać z człowiekiem, który podobne przechodził koleję. Chciałem mieć pamiątkę tej rozmowy. Cooby uprzystomniało zmiany, które widzieli te bystre pełne humoru oczy.

Z CYKLU: W JAPONIJI.—WYZNAWCA SHINTO

Pized zwierciadłem w scido-o jak siedza bogowie. Podgial nogi-wzajm młotek drewniany—niewielki i w dzwiecez uderzył kształt twardzej muszeli. Wnet warkot monotonny w spizowej czubku mowiei.

Jakby wolał bez konca: Bog wielki Bog Wielki.....Zapamietanie jakies zasialdo mu w głowę. Z bozkiem godziny spedza na długiej rozmowie—Zajety czas ma życia-zajety czas życia.

Wciaz młotkiem uderzajac w kształt twardzej muszeli—W szalenstwie swem terkocze modlitwe bez konca i wola tak do Boga-Zwierciadla—i Słonca.....

W. Lazega

24/11/22r. Tokyo.

W TAJDZE SYBERYJSKIEJ

Złapano jedze, ha, złapano. Poznano stara złodziejke z profesji.....Sprzedawała na rynku ubranie, sprzedawała bielizne, krwawice wygnanki polki, za marny grosz sprzedawa.....

Chodz zbrodniarko do kozy, chodz przynajmniej gdzieś dziecko podziela?

"Nie wiem"—zparla sie.....

Had jedzo przeklęta l—matka rzuciła sie jak ranna smoga pantera—. Milicjant usunął ja na poczta wyliczak knutem razy—

Chlastał wytrwale i srogo, jak tylko moze chlastać dziki mongol. Az wszystka dusza wygnanki uciekla przed z obrzydzenia i zawała sie w trwodej patrza. Zaciąla zeby i zamknęla oczy. "Och!.....Okrutne".....Poczela drzec, ale boles matki przemogła nad litoscia, mickosia niewiescia i srogaoscia zapamietania sie zamknęlo sie jej serce; zaciąla usta—czekajac.....

"Gdzieś podziela dziecko?" swist bizuna przeciął powietrze z zdwojona siła. Szalon nienawisc i dziki bol, wykrzywil twarz najmitykisina prega wyskoczył i pobiegł krwawym po bialej skóre katownej. "Powie".....wykrztusza,

"Mow."

"Poszlam z nia.....Tam! do taigi na mojowke—za miasto. Hulalam.....oj hulalam doskonale.....Pilam z soldatami.....dobre chłopcy.....smaczna "hane" przyniesli w kieszeni....."

Swist batoga przerwał urywane wyrazy.

"Gdzie dziecko?" Sybirak milicjant czul dzika roznosz smagania delikwenta i gruby głosem wracał, jak pies.

"Gdzie dziecko?"

"Nie wiem.....Chcialam utopic w strumieniu.....Ta dusze chrzesciawka mam, grzechu przeklejam, sie prawoslawnapolowlam na brzegu stromym—przebacz mi Chryste.....jakby dziecko zechciało pic, to sie by potoczylo.....i wpadło do głębokiej zimnej wody.....ha...ha...nie wiem....."

"Ale gdzie? gdzie? złutuj sie gdzie?!" wolała udrczona matka. "Nie wiem, nie pamie....."

A niedla stala przy matce i strzepila jej wszystkie sily umyslu i wszyskie uczucia. Szarpala nerwy duszy. Obled ogarną jej istota. Naprzono nieszczęsliwe dzieciakto poszukiwa-

I znow minelo malo wiele czasu—kilka dni—kilka nocy.

Nigdzie sladu. Dzikiej syberyjskiej taigi ostepy, niepredko, nie kazdemu zdacaz mozna.....Tajniki ma ona swoje niezawise ludzim znane. Zna je co prawda lesny czlowiek, który sie w tajdze chowa i czyla w niej jak z ksiegi otwartej. Zna ja zbrodniarz czhyjacy na blizniego, utajony w gasczach—zdradziecki.....Zna ja myslwy dzienly, tropiacy zwierza.....Ale ktoz by tam o stepy wszyscy odrazu zbadal? Ktoz by male dzieciakto polskie w morzu dzewi i roslinności zatajone znalazł? Kto w tym chaosie zielieni biechtawo to wyszuka?

* "hane" woda chinska pedzona z gajancu.

Zniewola dzieciak polskie Niedola wygnane do tańca i tylko wypadek je odnajdzie. Tylko dobra Dola człowiekowi obcemu pokazanie.

Szedł tatarzyn z laki leśnej tropem sobie znany z ukosu traw do domu powracał. Ku zachodowi kładł się słońce i dusza moschometania wielbila Allaha w jego nieskończonej pościedzi i chwale.

Już zmierzch zakradł się w gestwiny, wciskał w kramki przyzimne i wilgoć przeciągała się niżo nad ziemią, a razem z wilgocią wznosiły się kohorty komarów i staje muszki dokuczliwych w powietrzu—Oblepiło ciało człowieka—ofary i cieły go straszliwe. Cisza głucha, milcząca rozeszła się w surowej tajdze. Szemral jeno, strumyk "tajenny."

Cyt! jakiz to pisk załosny, jaki placz dobiega z gestwiny? Dziecko? Zkad dziecko?..... To duch leśny zwadził.....O, nie! Tak..... To dziecko nagie—dwuletnie diecko leży nad urwistym brzegiem szemrzałego strumyka, chmura komarów i meszek wisi nad niem, chmura komarów dokuczliwych pokyla ciało.

O wielki Allach litoscy! I całko biedne, sine, krewne, wielka rana.....

Obłepila biedne polskie dziewczętka—tuczka ciemna owadów—skasala.....

Wzajem litoscy tatarzyn przyniósł matce wygnance. A matka w szalonej radości i trwodze nie poznala dziecka. Zamiast rynów drobnej twarzyki, widziała jeno skrawiony klebek dziecięcy.—A dziecie wyciąga rączki w strupach, zdrapanych okrutejnie.....

"Gienia! Gienia! I ty zez to, tys diecińko ach Boża! moje diecko."

Dziecko twoje biedna matko—dziecko polskie. Niedola je wygnala z ziemi polskiej. Niedola u kolebki jej zaczela przeszeć nic dziecęgo życia—nic załosna i markotka.

Ale Dola przyjdzie—polaska Dola jasna, słoneczna przyjdzie—radosna i złota nic rzuci, na daszka drogi życia dziecka, i wróci je Ojczyźnie

Jego Cesarska Mosc Cesarz Japonii.

His Majesty Emperor of Japan.

Jej Cesarska Mosc Cesarzowa.

Her Majesty Empress of Japan.

WIESCI Z JAPONI

Z powodu choroby Jego Cesarskiej Mocy Cesarza Japonii, ogłoszony został regentem Jego Cesarska Mosc Następca Tronu książę Hirohito. Uroczystość odbyła się w Tokio dnia 25 listopada b.r. w piątek o 2 g. 30 m. pp. w uroczystości uczestnicząc między innymi przedstawicielami mocarstw Posel Polski p. St. Patek.

Następca tronu Książę-Regent Hirohito.

H. R. H. Prince Regent Hirohito,

FRAGMENTY SYBERYSKIE

Westchnienie Wygnanca

I.

O jak dalekie mega Kraju gwiazdy! Mil tysiąc—tysiąc godzin jazdy—Przez góry—lasły—rozległe doliny i dzikie stepy—gzieś w obce krajiny. Tak smutne dla mnie—tak smutne bez końca.....

Bladzi me ciało—dusza ma teskniaca i ciche serce, jest jakby w zabolie Smutna sierota, placzaca na grobie Matki.....

Mysiączy powraca

Do niw ojczystych i w nich się zatraca. W marzeniu wchodzi pod słomiane strzechy, Błogosławienstwa szuka i pociechy—I przed rozterką myśli—duszy ukojenia—Ach! i przewinie wielkiej przebaczenia! Mil ilez ilez godzin jazdy! O jak dalekie mega Kraju gwiazdy!.....

WACŁAW LAZEGA

Księżniczka KUNINOMIYA
narzeciona Regenta.

Princess Nagako Kuninomiya,
bride elect of Prince Hirohito.

Dnia 9 grudnia zegnany przez grupę wojskowych kolegów, japończyków, francuzów i t.d. oposici Tokyo w drodze do Polski pułkownik Paweł Aleksandrowicz, odwołany przez Rząd Rzeczypospolitej ze stanowiska attaché militaire przy Poselstwie w Tokyo.

Dowiadujemy się, że p. St. Walicki, sekretarz konsulatu polskiego we Władywostoku został mianowany chwilowo pełniącym obowiązki konsula, które osiercone zostały sz siermca s.p. K. Karczewskiego, do czasu mianowania nowego konsula.

Dnia 8 grudnia o godz. 10 wieczorem Tokyo nawiedziło dość znaczne trzęsienie ziemi, które trwało około 3 minut.

Mieszczanek tubylecy tej ziemi nie tworzą się przyczynieni do kaprysów tego rodzaju podziemnych żywiołów, lecz europejczycy — przybyli edoznali niemilego wzruszenia, widząc, że domy ich i mieszkania kolyżają się, jak statki na fali morskiej, przedmioty spadają na ziemię, a meble chwylą się. W niektórych mieszkaniach otwierały się drzwi i wiszące rozprzegłyły

Dnia 28 listopada na brzegach jeziora Biwa, odbyła się uroczysta ceremonia przesiedlenia duszy styrożnego drzewa, w inne młode, które dziedziczą po nim będzie czesci i chwale "Karasaki no matsu". Drzewo to wyrosło z nasienia starego "Karasaki no matsu" i liczy 350 lat. Uroczysta ceremonia ta odbyła się, pod przewodnictwem Kasa, głownego kaplana świątyni Hiyoshi i w obecności 100 z gora dymiarzy prefektury Shiga. Religijna melodia na starożytne flętach była grana podczas, gdy pod nadzorem kaplana dusza sedziwego drzewa przesiedlała się w młoda sosna.

Obumarła sosna należała do gatunku sosen, której odznaczała się riskami, szeroko rozgałęzieniami konarami, spotyka się je często w Japonii. Wysokość sosny nie przewyższała 30 stop, natomiast galezie jej posiadały 163 stopy w kierunku ze wschodu na zachód i 154 st. z północy na południe. 700 "tsubo" ukrywało się pod ciemieniem jej galezy.

Nowe drzewo posiada 20 stop. wysokości, pier ma w obwodzie 11 stop i 5 cali. Galezie pokrywają 250 "tsubo".

Plac Przed Pałacem cesarskim w Tokyo.

Drive to Imperial Palace in Tokyo.

się. Nawet pekały belki u asfaltu. W sklepach naczyń i szkła — połukły się fajnane i porcelana. Rumela stara drewniana arka w Tokyo i pary starych budynków. Z powodu uszkodzonej kanalizacji, w dniu następnym zatrąkło w mieście wody. Z powodu iz trzęsienia ziemi miało odruch poziomy — to ostatnie nie zrobiło żbyt wielkiej szkody w mieście.

Nie od rzezby będzie, gdy zrobimy wzmiąkę, iz przed 110 laty od trzęsienia ziemi w Tokyo zginęło 10 000 mieszkańców i miasto zostało zrujnowane w znacznej części, gdyż domy runęły od wstrząsów, tworząc wielkie rumowisko. — Ostatnie większe trzęsienie ziemi, podobne do obecnego odbyło się w 1895 r.

Podujemy, orginalna ciekawa wzmiąka o uroczystości, która się odbyła w listopadzie w Japonii.

Słynna jest stara sosna w Karasaki, na brzegu jeziora Biwa, opiewana w pieśniach i legendach, i znana w całej Japonii, pod nazwą "Karasaki no matsu", co roku odwiedzana, przez tysiące pielgrzymów i czczone, jako jedna z "Osmiu pięknych widoków jeziora Biwa". Drzewo to, które miało 1200 lat i pamiętało Epokę Nara, uschło podczas tej zimy.

Drzewo to jest młodzieniąkiem w porównaniu ze starem, uschniętem potrzebując bowiem przeszyc 850 lat, by dorównać swojej poprzedniczce z Karasaki.

* Tsubo — miara powierzchni — około 2 metr. kw.

SATYRA POLSKA NA DALEKIM WSCHODZIE: WSTĘP.

Satyra karci biedy i użyciu rozumu Skuteczniej niż kożanie przemawia do tłumu, Nie jeden hultaj czelny wstrzyma się w zapędzie W obawie, że satyra wychłostany będzie. Wprost skierowany zarzut skreślak potrafimy, Ale bicza satyry zawsze się boimy, Bądź jak w krzywem zwierciadle postacie odbiję Kazdego hipokryte co nieprawda zyje, Obluda i szalbierstwem myśli oczy tłumu, Bedąc nicoscia ducha — chelpi sie z rozumu. Czytając więc satyry nicponie i trutnie Moze kiedys satyra dołkiwie was utnie! Bezczelność i głupotę wreszcie w was ukruci Az Jwia skora z was spadnie i w osłow obraci! Miecz.

WIESCI ZE SWIATA

—Kronika spraw polskich na D. Wschodzie

Przy konsulacie polskim w Charbinie otwiera się wydział Handlowo — Informacyjny. Celem tego Wydziału będzie zapoczątkowanie w przewidywaniu zawarcia umowy handlowej z Chinami — stosunków handlowo przemysłowych pomiędzy Polską a Dalekim Wschodem, a zatem szczegółowe informowanie Kraju o tutejszych bogactwach w surowiech, a o stanie tutejszego rynku, o pojemności jego dla wytwórców krajowych, o egzystujących cenach na towary, o unctionach komunikacyjnych lądowych i morskich i tarifach itd., jak również o kwestiach waluty wnych.

Wydział ma się zajac następnie gromadzeniem materiałów w sprawach handlu, ażeby stale posiadać świeże i pewny materiał informacyjny dla Polski. Jednocześnie wydział będzie otrzymywać z Polski, stala informacje o tych artykułach tworzącości krajowej, które mogą być poszukiwane na rynkach tutejszych.

W najbliższym czasie będzie wydawany specjalny dwutygodnik, poswięcony sprawom handlowo — przemysłowym, ponieważ takie wydawnictwo najbardziej skutecznie dopomoże w rozwinięciu wyżej wymienionych stosunków.

Przy Wydziale ma stale funkcjonować jako stala komisja rozprzurująca zasadnicze i poszczególne sprawy w tej dziedzinie — Rada Handlowa złożona z 7 członków.

Pierwsze zebranie organizacyjne Rady Handlowej odbyło się d. 13, a drugie d. 18 listopada b.r.

Zdaniem wszystkich fachywów polskich, najważniejsze dla rozwoju handlu pol.-ko.-chińskiego, jest bezwarkowko jak najrychlejże zawarcie traktatu handlowego z Chinami. Otrzymanie dla obywateli polskich praw eksterenialnych w Chinach, nie może być na razie z powodu wielu przyczyn — mowy. Ale gdyby w traktacie, została należycie uwzględnione: kwestia sądownictwa/sądy mieniane kwestie koncesyjne i t.d., to narazie mogłoby to się stać podwaliną przemysłowo handlowej działalności obywateli polskich w Chinach.

Poselstwo Polskie w Tokyo komunikuje nam, że we Władywostoku powstał projekt utworzenia polskiego uniwersytetu ludowego z wykładami w godzinach wieczorowych w lokalu t-wa "Dom Polski". Projekt wykładów, opracowany przez sekretarza konsulatu Władywostockiego dr. St. Walickiego jest następujący.

Poniższy: język polski /dwie grupy, jedna dla analfabetów, druga dla zaawansowanych/ Poniższy: język angielski.

Wtorek: ekonomia polityczna i historia Polski.

Sroda: zasady kooperacji i nauka moralności.

Czwartek: język polski i dzieje porozbiorowe Polski.

Piatek: ekonomia polityczna i historia Polski.

Sobota: język angielski i higiena.

Niedziela: edycyjny o Polach.

Wykłady mają prowadzić: dr. Walicki — ekonomia polityczna, dzieje porozbiorowe polskie, odczyty o Polach. F. Wojciechowski — zasady i kooperacji. Dunin — Wasowicz — język angielski. Dr. Rechniowski — higiena. Waleria Spłoszka — i A. Krajewska — język polski. Ojciec Msurycy Kluge nauka moralności.

Projektowi temu mozem y tylko goraco przylasniac, boc kazda jednostka kulturalna polska, to wiele rzecz. Oby tylko nie pozostał on projektu tylko, jak wiele niesięt niedoszlych zamiarow usiowan polskich na Dalekim Wschodzie. Oby nie byl on ogniem slomiany, co blysnie migotliwie i zgiasne, nie wydawyszy czynu, albo z braku sluchaczy, lub wytrwania, albo zgody i lacnosci. Zyczymy aby slachetny, przepienky ten projekt stal sie calem, aby niosal swiatlo i piekno kultury polskiej na Dalekim Wschodzie jak najdluzej i jak najpomyslnie.

Teror w Blagowieszczensku

Gazety charbinskie donosza, o ucieczce z Blagowieszczenska mieszkancow, od strasznego terroru, w tem mieście. Rozstrzelani bez sadu faktem codziennym. Skazancow wyprowadzaja, na przedmiecie Astrachanowka w zacosa i zabijaja, na rozkaz "gospolitechany." Aby ukryc slady morderstwa oglasa sie publicznie, z ofiara przedostala sie do siedzibnej Mandzurji.

W D.W. SYBERJI

W bylej Wschodniej Syberji, jak wiadomo zformowala sie chwilowo dwa panstewka: Republika Dalekiego Wschodu komunistyczna w Czycie, w kontakcie z Sowdejpa rosyjska i Priyamurje Uszura lub Pomorze. D. Wsch. anty-bolszewickie. W obu krajach trwa haeld, chaos terror i niesieki. Obecnie panstewka te prowadza zazata walke na terenie Uszuryi.

Tak zwani biali partyzanci skutecnicie walca z "czterwonym," zdobywajac wczas nowe osady i wieje. Ostatnie wiadomosci podaja o posuwaniu sie zwyciezkiem do Chabarowska, gdzie powstaly anty-bolszewickie rozruchy.—Zdobyto pobrzesze jeziora Chanka, okolice Imania i Suzan.

NA SYBERJI

Podleg wiadomosci otrzymanych z Krasnojarska zd. 28 października b.r., odjechalo z tego miasta do Polski w czasie od 1. sierpnia do konca października, cztery eszelony z bylymi jencami naszej V ej Dyzwi. Piaty eszelon ma wyrusze w poczatkach listopada b.r. W Krasnojarsku przebywa obecnie Delegacja Polska z Warszawy, ułatwiajaca jencom powrot do Polski.

Wiadomosci o wyjezdie Polakow z Irkucka i Wierchniedziinska na zachod nie sa jeszcze sprawdzone.

GŁOD W ROSJI

Z Rosji donosza ze wszelkem zdjeciem kraju rozmnzano sie mnóstwo dzikiego zwierza. W wielu miejscach p-dlo tysiąca bydla, rozszarpane przez wilków i niedzwiedzi. Tlumy uciekinierow z gubernij glodem objetych przesiedlane sa przez stada wilków, rozszarpujących ludzi. z Samawy wiezienio 35.000 dzieci, Z Tatarski i Republiki 30.000 dzieci. Przepowiadaja, ze 5.000.000 umre z glodu mie doczekawszy sie ratunku. Rzad sowiecki tysiące tatorow głodnych z nad Wolgi skierowal ku Estoniejskiej granicy. W drodze mnóstwo uciekinierow zginalo z wycieczenia i głodu.

Gazety donosza, ze w Rosji cierpi glod 37 milionow ludzi.—W tej liczbie skazanci na smierc 8 milionow dzieci! Tak zwana Tatarska republika nad Wolgi skladajaca sie z 3 milionow ludzie, dotknieta całkowicie plague głodu. Uciekinierzy z tycz ziem docieraja już do Charbina i Wladyswostoku.

W CHINACH

W Chinach trwa bratebojaca walka poludnia z północą pod wodza jenerala poludniowych wojak Czhan-Tzo-Lina.

Obecnie nastapila przerwa Czhan-Tzo-Lin rozszeril rozkaz do wszystkich tuzunow w prowincji poludniowych o demobilizowaniu cesci wojsk.

Z Brazylji.

Delegat Polskiego Komitetu Ratunkowego w Tokio Wladyslaw Piotrowski donosi od dn. 3 Października b.r., ze w Krytybie stan Paraná w Brazylji został zawieszany Polski Komitet Ratunkowy dla zbiierania skladek na sierocince w Polsce, dla polskich sierot z Syberji.—Komitet skladaja, Konsul polski, K. Gluchowski, ks. Trzebickiowski, redaktor "Gazety Polskiej" ks.

St. Piasiecki red. "Ludu." K. Jeziorowski od wydawnictwa "Swit." J. Grabski i K. Mitzak od "Zwiazku Polskiego," W. Rzonglowski i I. Baranski "Stow. Szkoły Ludowej." Dr. J. Kosobudzki od stow. "Kultura." F. Hofman od Izby Handlowej.—I. Oleszko od "Towarzystwa Imienia Kosciuszki" ks. Zygmunt i p. Wolowski.—

28 wrzesnia pismo demokratyczne "Swit" zainicjowalo skladke na sieroty syberyjskie—zebrano 126 milerejow.

WIESCI Z PGLSKI

Sprawa Wilenska.

Gen. Zeligowski podal sie do dysmisji—jego miejsce zajal byly posel do Rady Panstwa za Caratu obszarcu Mieysztowic. Dla wielu wzgledow ustapienie gen. Zeligowskiego—można uwasac dla sprawy Wilenskiej dodatniem. Przez to bowiem usuwa sie mniemanie, ogólnie, a w tej liczbie i Ligi Narodow, ze Litwa Środkowa została usurpowana przez gen. Zeligowskiego, przeciwko woli ludnosci pod naciskiem wladzy wojennej na rzecz Polski. Mieysztowic jest poniekad wybrancem ludnosci ziemi Wilenskiej i czlowiekiem cywilnym, a wiec nie moze sprawowac rządow wojennych.—

Gazety amerykanskie podaja wiadomosc o rezignacji Naczelnika Państwa, z powodu rozbieznosci w sprawie Litwy Środkowej z Sejmem. Naczelnik podal projekt—wyloszenie Litwy Środkowej w stan niezalezny—Sejm chce pryzlacze nie bezwzglednego dla Polski. Sejm rezignacji nie przyjal.—Wiadomosc ta potrebuje sprawdzenia:

TYMCZASOWE POROZUMIENIE POLSKI Z GDAŃSKIEM.

Wysoki Komisarz Ligi Narodow doprowadzil do porozumienia tymczasowego Polski z Gdańskiem—na nastepujacych warunkach:

1. Polska moze uzywac portu Gdańskiego dla swoich okretow wojennych, dopuki sprawa ta nie bedzie załatwiona przez Rade Ligi Narodow.

2. Polska zawiadomi Gdańsk o liczbie okretow w porcie. Gdańsk nie bedzie podnosil zarutow przeciwko polskich okretow wojennych portu Gdańskim.

3. Porozumienie nie przesadza układow dalszym obu narodow i Ligi narodow w tej spra-

POWROT UCHODZCOW

Z nad Wolgi i Donu, z obiezarow Syberii i Ukrainy, z calej szerokiej, nizemnejnej Rosji plynies do Polski fala uchodzow. Nic jej nie powstrzyma. Nie pomaga sie dziale ograniczenia i trudnosci, stawiane, przez sowiety. I to jada cala serwgi pociagow nieskonczonych, monotonnych podobnych do siebie, jak dwie kropki wody. W wagonach bydlych wraca ludzie do ziemi ojczystej, jada tygodnie, miesiace. Nie szemrza-ycie wygnancie nauczylo ich cierplowosci i pokory.

I wrescze-cel upragniony tej podrozy bez konca: Baranowice. Przybywajace pociagi wyruszaja codziennie 5-6 tysiecy uchodzow, którzy rozkladaja sie obozowiskami na polach i ciekazach cierpliwosci swojej kolei.

Musza tu odbywad dziesięciodnia kwarantanna i podac sie roznym zabiegom dezynfekcyjnym, zanim im pozwala jechac dalej.

Zmenczenie i przygotowieni wszelkimi wrzen jest tak wiele, ze przewaznie nie znac na tych ludzjach radosci, ze oto sa na tej ziemi, do ktorej tyle westchniem lecialo z obyczny. Sa tak blisko kresu, ale czy zastana i jak zastana do rodzinny? Wiele woj wojna zrownala z ziemią, zamienia w zgłiszca. Trokska ta przejmuje kazdego niemal, który w kraju cos pozostawil.

Wśród tego tlu duzo jest oczywiscie jednostruk, dla Polaki niepozadanych, których powrot jednak uniknac niepodobna. Pomimo ostroznosci, przedswietzej przez wladze, codziennie masami przedosta sie przez granice ludzie, omijajacy droge legala. Ida pioska-jada furmanami, konni, a nawet na wielbladach. Wśrod tych rzekomych uchodzow kryje sie oczywiscie sporu zleprow i agitator w boliszewickich.

SPRAWA SLAZKA

Nareszcie! Tak z ulga pewna westchnie kazdy polak otymawski wiadomosc o rozwiizaniu sprawy Gornego Slazka, chociaz nieby dla nas pomyslna, gdyz po za obrebiem Polski, pozostaje wieksza czesc ludnosci polakiej, przyzana Niemcom. Polscie przyznane: Powiat Pszczyna, 10 kopala. Produkcja wynosiła w 1920 r. 2,128,592 ton węglia. Powiat Rybnicki 9 kopala—produkcja 4,420,950. Powiat Katowice-21 kopala—produkcja 8,657,572. Powiat Krolewski Huta-4 kopala—produkcja 2,108,877. Powiat Bytomski: 10 kopala produkcja 4,322,365. Powiat Zabrski-4 kopala—produkcja 1,654,365. Pow. Tarnogorski: 1 kopala—produkcja 519,785. Razem 59 kopala węglia.—Ogolem na Gornym Slazku kopala 67.

W czesci przyznejonej Polscie jest 9 hut zelazych-12 hut cynkowych, jedna huta olowiu i srebra, 6 kopala rudy cynkowo olowianej, 2 kopala rudy zelaznej. Cely przemysl cynkowy pozostaje po stronie Polskiej.

MARKA POLSKA

Marka polska w połowie listopada podniosla sie z 7.000 do 20.000.—Fakt ten jest skutkiem: I (rozwiizania sprawy Gornego Slazka, 2 nowego kierunku w ujeciu spraw finansowych Panstwa, przez Ministra skarbu Michalskiego, 3 Uchwalenia ostrego prawa karnego na zgubienie spekulacji i paskarstwa oraz zainteresowania sie kapitalistow cudzoziemskich handlem i przemyslem w Polscie.

KOMUNIKAT

29 listopada 1921 r.

Poselstwo Polskie w Tokyo—Komunikat N
2246 / d

W myl artykulu 96 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dn. 17/III 1921 r., Ministerstwo Spraw Zagranicznych uprasza, aby wszyscy obywatele polscy odznaczeni orderami cudzoziemskimi zamieszki województwa, przesłali za posiednictwem Poselstwa Rzeczypospolitej do Ministerstwa Spraw Zagranicznych podania o prawo noszenia rzeczonych orderów. Do podania mają być dołączone kopie dyplomów poświadczane przez Poselstwo Rzeczypospolitej lub najbliższy polski urząd konsularny.

Ministerstwo Spraw Zagranicznych poleca zwracając uwagę wyjeżdżającym do Polski l. / na zakaz wwozu do Polski bez uprzedniego zezwolenia Ministerstwa Skarbu rubli papierowych rosyjskich, jak również papierów wartościowych w tych walutach i koren austriackich niestemplowanych. / Ustawa z dn. 11 marca 1919 r. Dz. Pr. No. 24 z dn. 12 marca 1919 r. Zakaz wwozu marek niemieckich został zniesiony Rozporządzeniem Ministerstwa Skarbu z dn. 10—marca 1920 r. Dz. U. Nr. 25/20 poz. 156. / 2. / na zakaz a / wywozu bizuterii / Ustawa z dn. 15 lipca 1920 r. / Dz. Ust. 62. poz. 404. / b. / wywozu walut zagranicznych i marek polskich / Rozporządzenie Ministerstwa Skarbu i Ministerstwa b. Dzielnic pruskiej z dn. 31 grudnia 20, r. / Dz. Ust. Nr. 18/21 poz. 104. Aby uniknąć kar lub konfiskaty sum i przedmiotów objętych zakazem, osoby, które przejeżdżają przez Polskę tranzystem lub mają zamierzyć wrocic, powinny przy wjeździe do Polski zadeklarować w granicznym urzędzie celnym wwozone sumy i przedmioty.

— 2 —

Wobec kowtarzających się nadużyci niemieckich władz granicznych przez Stentsch via Niemcy do Polski, Poselstwo Polskie w Tokio podaje do wiadomości osób zainteresowanych co następuje:

Reemigranci, których charakter jako takich udowodniony jest w dokumentach podroznnych, a posiadających przy sobie waluty zagraniczne winni celem uniknięcia konfiskaty deklarować przy wjeździe do Niemiec w granicznym urzędzie niemieckim, sume posiadanych przy sobie walut obcych. Na skutek tej deklaracji graniczne władze niemieckie wydają zgłoszającym certyfikaty upowazniające ich do wywozu tychże walut z Niemiec w zadeklarowanej wysokości.

Przejazd Przez Niemcy Musi Mieć Jednak Charakter Tranzytu.

Zrazem Poselstwo komunikuje, że celem zabezpieczenia się przed wszelkimi następstwami mogącymi wyniknąć z zakazu władz niemieckich wywozona walut obcych, osoby udające się do kraju win y kierowac się na Gdansk.

Tokio, dnia 15 grudnia 1921 roku,
Poznanski Bank Zimian, Tow. Akc. dawn.
Związek Ziemiań.

Oddział rolniczo-handlowy,
prosi o poinformowanie czy na rynku tutejszym istnieje możliwość zbytu czystego alkoholu rektifikowanego z kukurydzy.

Pragnie przeprowadzić te transakcje droga zamienia na wawunkach:

Eksporterzy tutejsi dostarcza B.P.Z. wielkie ilości kukurydzy. B.P.Z. zalicza odnośnie do tego bardz gotówkę, bez cukrem. Reszty ceny kupna placi. B.P.Z. rektifikatem, który może dostarczyc w określonym terminie władunkach okretnych.

— 3 —

WYWOZ BIZUTERII ZAGRANICZE

Ustawa z dn. 15 lipca 1920 r. /Dz. Ust. Nr. 62. poz. 404/ o zakazie wywozu zagranic kruszeczelnych.

Art. 1. Zabrania się wywozu zagranic kruszeczel szlachetnych we wszelkiej postaci, jako to: w monetach sztabach i wyrobach oraz w stanie nieprzetworzony.

Art. 2. Kazdy opuszczający granice Rzeczypospolitej Polskiej ma prawo wywieść następujące przedmioty zote, srebrne lub platynowe do swego wasnego uzytku 1/ jedna obrazcza lubana 2 /, jeden zegarek kieszonkowy, ewentualnie z lancuskiem lub diewizka, 3 / dwa pierścionki 4/, para kolczyków.

Art. 3. W szczegółowych wypadkach Minister Skarbu zezwolić może na wywoz zagranic rówieś innych, w art. 2 niewymienionych wyrobów z kruszeczel szlachetnych.

— 4 —

WYWOZ WALUT ZAGRANICZNYCH I POLSKIEJ

Rozporządzenie Ministra Skarbu i Mio. b. Dzielnic pruskiej z dn. 31 grudnia 1920 r. o ograniczeniu obrotów dewizami i walutami zagranicznymi. Dz. Ust. Nr. 18/21 poz. 104.

Art. 5. Bankom dewizowym wolno dokonywać sprzedaży wałt zagraničnych i dewiz osobom i firmom prywatnym wyłącznie dla celów następujących:

Pkt. f. / na koszt podrozy do wysokości 1000 fr. szw. lub równowartości w innych walutach, jednorazowa na osobę, za specjalną adnotację na paszportie zagranicznym, g / na koszt utrzymania osób zagranica, o ile pobyt ich tam jest uprawdilowany, do wysokości 1500 fr. szw. lub równowartości w innych walutach miesięcznie na rodzinę. —

M. Moscicki
Sekretarz Poselstwa

KORESPONDENCJA Z CHARBINA

Sezon zimowy w miejscowości stowarzyszeniu Gospoda Polska, rozpoczęł się bardzo uroczystie. Dzieci staraniono gronu osób dobrej woli, powitanie zostało na scenie Gospody dotychczas w Charbinie i naturalnie w calej M. indurji i Syberii, utwor Zapołaskiej "T."

Sztuka postawiona z wielkim nakładem pracy i starania udało się znakomicie, a publiczność dla 9/10 której przedstawienie tego rodzaju, było zupełnie nowością, odniósła głębokie wrażenie.

Interes, jaki wzbudziła ta sztuka, odzwierciedlił się w tutejszej kolonii w najrozmaitszy sposób i wywołał oczywiście dyskusję. Jedni proponowali by przedstawienie jeszcze raz powtórzyć przy zróżnicowanych cenach biletów, aby osoby mniej zamożne i uczniowie szkol średnich, mogliby ten utwór na scenie zobaczyć. Inni znowu wyrażali zdanie, że utwór ten—lubo mający dla nas wielkie znaczenie, jako wspomnienie naszych stonków, nie nadaje się dla młodzieży, z powodu

zbyt reali-stycznych scen w I akcie, uwiedzających wpływ Zoli na autorkę. Ta wymiana zdani świadczy chłubnie o szerokiem zainteresowaniu się sztuką.

Grono amatorów naszego teatru, projektuje obecnie wystawienie drugiej sztuki podobnego rodzaju pod tytułem: "Policjant Tagiew".

D. 2. listopada b. r. ukazał się w Charbinie pierwszy numer gazety wydawanej w języku rosyjskim pod-t tytułem: "Rodnyje Kraje". Gazeta ta wydawana przez zbiórce ciale przedstawicieli dziesięciu nowoutworzonych państw, a mianowicie: Polski, litwy, Latwii, Ukrainy, Czechosłowacji, Jugosławii, Gruzji i Armenii.

Gazeta poswiecona interesom ekonomicznym, handlowym, kulturalnym i informacyjnym tych narodów, kwestię polityczne—z latwo zrozumiałych powodów—sa zupełnie wykluczone. Pierwszy numer przedstawia się bardzo przywioście ciekawie, chociaż pomieszczone artykuły mają bardz niejednakowa wartość. Równocześnie z poważną rozprawą, o ekonomicznej przyszłości Polski, lub o stanie Gruzji, znajdujemy "sensacyjny" wasdomos, ze jakis tam duchowny unicki /zapewne tych duchownych którzy za czasów rządów weigierskich przyległy z powodu korzyści materialnych unie/ przeszeli obecnie znów na prawosławie i t. d.—Niemile wrażenie sprawia także użycie słowa "Priwiaslanski Kraj" zamiać "Carstwo Polakoje" lub "Kołlestwo Polskoje".

Pomimo tych usterek, gazeta ta, jako organ slużący dla naszego zblizzenia z naszymi najbliższymi sąsiadami, albo też naturalnymi sprzymierzeńcami, zasługuje na jak najazersze poparcie. Załosow należy, ze w liczbie wydawców i wiceprezidentów nie ma dotychczas przedstawicieli zyciowej nam Finlandii. Przedstawicielstwo dyplomatyczne, albo też jednostki prywatne tego kraju, powinny się postarać o zapelnienie tej dotkliwej luki.

Dnia 9. listopada przyjezd do Charbina Biskup Katolicki z Giryą Ka. Gaapę. Przyjezd Jego ma na celu otwarcie kongresu Katolickiego miesiącowej parafii polskiej. Obrady kongresu mają potrwać cały tydzień, t. j. do dnia 15. listopada. Najważniejsze kwestie bieżące mają być omawiane w sekcjach: Szkolnej Wychowawczej, Społecznej, Sekcji rodziców, mających dzieci w rosyjskich zakładach naukowych, Sekcji Młodzieży i t. d.

M. byc wygloszony cały szereg odczytów i referatów.

Kolonia polska w Charbinie zmniejsza się prawie ze codzieniem. Zamozniejsi wyjeżdżają droga morska do Polski. /W zargonie polsko-charbiniskim mówi się: "do Polski" albo "do Kraju". Ma to nam przypominać "Kraj Priwiaslanski"/. Kilka mniej zamoznych zaryzykowało wyjechanie do Czyt. Przyczyna tych wyjazdów jest przedwczesnym cieki kryzysa ekonomicznego, który przyczynia Charbin w obecnej chwili, i kompletnie niemożliwosc znalezienia jakiegokolwiek zarobku,

Z drugiej strony przybywa do Charbina coraz to wiecej uchodzów z Syberii, dla których zblizająca się zima byłaby tam do nie zniesienia. W Charbinie znalazły się oni także w położeniu bez wyjścia, gdyby nie miejscowy Konsulat i Towarzystwo Polskiego Czerwonego Krzyża, które to instytucje, pomimo szczerzych środków materialnych, wszelkimi sposobami starają się przyjrzeć im z pomocą.

O rozbikach naszej V—ej Dywizji z Zachodniej Syberii od bardzo dawna, nie mamy żadnych wiarygodnych wiadomości. Ostatnie listy z Krasnojarska oznajmiał, że dnia 1. sierpnia b.r. miał wyjechać stamtąd pierwszy pociąg z invalidami polskimi na Zachód. Wszystkie późniejsze wiadomości na tak sprzeczne miedzy sobą, że kompletnie nie można się w nich zorientować.

Sprawa budowy nowej szkoły polskiej i nowego kościoła w handlowej części. Charbina "tak zwanej Przystani", zainicjowana w czerwcu b.r. przez Delegata Papieskiego ks. Biskupa De Guebriant, poczeka już przybierac realne formy. Dzięki staraniom osób, którym sprawa wychowania młodzieży polskiej leży na sercu, jest nadzieję bezpłatnego otrzymania od Zarządu Kolejowego pieknej parcelei gruntu przy zbiegu ul. Diagonalnej i Aptekarskiej w pobliżu Warsztatów Mechanicznych, Urzadzenia szkoły polskiej i ochrony dla dzieci w tem miejscu, przyczyni się wielce do kulturalnego rozwoju naszych robotników i rzemieśliszków, którzy w obecnej chwili, znajdują się pod silnymi wpływami różnych bolszewickich i bundowskich organizacji.

NA MOGILE

Na zapomnianej naszej mogile,
Nowe się życie rozwinię
Paszczolki zabrzeczca, blysną matyle
Slowiki zanuci w gestwinię.
Marzy bedźmy, że tem nad nami
Rosna debczaki mocarne
Co się pomerza sili z wibrachami,
Harde wyoisno a karme
W lazur nurzając dumne swe głowy.
Korzen zapusci w ta ziemie,
Las odrodniony piekny a nowy
Z mogil rodzace się plemię.

ROLICZ—GUMINSKI.

Korespondencja z Chabarowska.—

Od końca maja b.r. z powodu przewrotu we Władywostoku jesteśmy odcięci i pozbawieni możliwości komunikować o sprawach naszych. Prawda, komunikacja z Charbinem stąkni trwała, ale zarządzona przez władze szcisa reżimem pasażerów uniemożliwiła przesłanie listów. To też pisząc nie wiem narazie jakimi drogami dotrze. W ogólnych zarysach przedstawie życie tutejszej kolonii polskiej.

Po masowym wyjeździe rodaków we wrzesniu r. zeszłego na statku "Brandenburg" do kraju, kolonia polska w Chabarowsku zmniejszyła się na połowie, a i tej liczby w przedziale tegoż roku większość podządała za opuszczającą Chabarowską Ajenturą Konsularną Polską do Władywostoku, Nikolski w Charbinie, t.j. do miejsc bezpieczeństwa. Pozostał uczni się jak rozbiki na morzu, trwożnie spoglądając w ponurze przyszłość, a jedynie tu polska instytucja "Dom Polski" staneli przed faktem niechybego zamknięcia. Jednakże grono energicznych natychmiast zwaloło wiec, aby rozbaczyc się, czy możliwa bedzie dalsza egzystencja Domu Polskiego, a również aby zebrac przerzędzone szeregi rodaków. Na wiecu tym zadecydowano wszelkimi możliwymi środkami utrzymać nadal D. P. wybrano nowych członków

PAMIĘTAJJCIE O PREMJOWCIE!

Kazdy polak powinien kupić bondy państowe!

Do nabycia w Poselstwie Polskim

Tokyo, Azabu-Zaimokucho 55.

Zarządu i przystąpiono do pracy, która jednakże nie mogła być dosyć intensywna—bez środków.

Skladki nieopłacane kilka miesięcy, niema roznice nadziei na najbliższe ich uregulowanie. Przeprowadzono ogólną rejestrację polaków, który wykazały, że w Chabarowsku i bliskich okolicach pozostało zgora 150 rodzin. Liczba członków D. P. osiągle określić trudno z przyczyny wyżej wspomnianej /zaległość składek/ ale można określić około 40 osób.

Wiekoszto stanowią biuraliści i drobni rzemieslnicy, z powodu ogólniej w mieście stagnacji i przerwy komunikacji zatrudnów prawie żadnych niema. To też przy takich warunkach Zarząd D. P. przy najazeraszych chęciach dużo zrobić nie mogł, byli urządzone jednak w tym roku: 2 odczyty, 3 zabawy dziecięce, uroczysty obchód sw. Józefa, takiz 3 maja, a od 1-go lipca do 15 /VIII/ były prowadzone przez ks. J. Jurkiewicza i 1. Krauzego kurye języka polskiego dla dzieci, na które uczęszczało 35 dzieci.

Po zamknięciu kursów urzedzono /4—a/ zabawy dla dzieci, z popisami spiewu, deklamacji i ćwiczeń gimnastycznych, a w koncu odbyły się pocztunek działy podwieczorkiem. Tego dnia, miesiącowy ks. proboszcz J. Jurkiewicz dopuścił poswiecenia nowego lokalu Two przy ulicy Lwa Tolstego L. 7, który czasowo, do połapezienia ogólny sytuacji ofurował bez płatnego miejscowego przemysłowego p. Kotarski. W skład zarządu D. P. wchodziło p.o. Prezesa p. L. Krauze i członkowie: ks. J. Jurkiewicz p.p. B. i S. Antoniewicz, Maliszewski, Nackiewicz i panie J. Antoniewicz i Strzemień.

Biblioteka przy D. P. jest czynna każda środa. Dolegliwie się odzuczo brak gazet polskich, a otrzymane wypakowane amerykańskie "Dziennik Ludowy" lub krajowa "Rzeczpospolita," czytają się chciwie, aż do zdarcia. Robione przez Zarząd próby prenumerowania gazet przez Charbinę "Gospode Polska," lub otrzymania chociażby już przeczytanych nie powiodły się, na listy Zarząd nawet odpowiedzi nie otrzymał.....

Palaca potrzeba jest otwarcie stałej szkolki polskiej, z programem chociażby II klasowym, ale trudności z otwarciem jej są nie do pokonania. Zarządowi D. P. brak środków nie pozwala zadość uczynić tej potrzebie. Przeprowadzona ankietka wykazała, że poparcie rodziców o ile stan materialny obecny nie zmieni się ku lepszemu, liczy nie można, gdyż nie mają nic sami—dzień nie mogą, a zał dzieci, które jak pokazyują kursy szczęsze garsia się do wiedzy w języku ojczystym i z braku polskiej szkoły zmuszone są chodzić do szkoły rosyjskiej.

Ciekie warunki ekonomiczne, obawa głodu i zimna tworzą kolonie. Przewodni a myślą jest

kazdego polaka powrót do kraju, gdzie chociażby były trudne warunki egzystencji, to przynajmniej miedzy swoimi.

Dla osób posiadających walutę życie tu nie jest drogie i tak: drzewo 1215 rb. sazen kubiczny, miesiąc 18—20 kop., chleb czarny 8, biały 10 kop., furt, mleko 8 kop. butelka, jaja 10 szt. 25—30 kop., cukier 25 kop., naso 70 kop., a warzywa wprost bajecznie tanie.

W obiegu przeważnie srebro przy kursie 3 rb rebrem za słoity lub jene.

Otoż ci, którzy mają walutę mogą niezle egzystować, ale takiż jest wśród kolonii zaledwie kilku, wiekosc obywa się na t. z. w. "Pajku," który nie dosyce jest mizerny, lecz jeszcze obcinany i z wielkim opoznieniami wydawany. Dostęp obecnie jakakolwiek posiad opłacaną walutę niemożliwe. Zupelny jest zastój w handlu i w przemysle, który teraz zamrał ostatecznie.

Lokale wszyscy sa rekwitowane, w tej liczbie i niektore domy obywatele polscy jak: Grzybowski, Smagi, Bobek i innych.

Ci którzy otrzymują t.z. "pajek," t.j. apropizacyjna kartka za lokal i światło nie godpodarowują nie placą, hoc i sami nie otrzymują. Właściciele niektórych tylko sklepów sa tymi "szczęśliwymi" ze otrzymywa od swych lokatorów walutę.

W aptekach wielki brak lekarstwa jak: rycyny, walerianki, aspryny, pyramidonu i t.d., których nawet za pieniadze nie można dostać—brak lekarstw powoduje szerzenie się chorób.

Taniose warzyw objaśnia się tem, ze sa uprawiane przez wszystkich posiadaczy "pajka," t.j. komunistów ogrody. Dzieku temu, ze miliom doszło latno, praca ich nie jest stracona, warzywa obrozyły się dobrze, Obenie sezonu połowa "kety" /ryby/ dosc obfitą, ale i tu nie jest dobrze, gdyż niema wcale soli, a sezon połowa kety ma się ku koncowi. Cena na rybe od 20 do 50 kop. złot. sztuki.

Z każdym statkiem odjezdu do przepelionego Charbina nowa fala podroznych. Z nieciepliwością czekamy otwarcia komunikacji z Władywostokiem, ktoru mamy nadzieję zmieni nazę przynimowana drzemke, co aby przedże nastapilo.

Leon
Chabarowsk dn. 24. IX—21.

WARUNKI

PRENUMERATY:	Adres Redakcji i
Przedpłata z przesyłką	Administracji:
postała roczna 9.00 sen	Shibuya Shinchi 57
potoczna 4.83 sen	Tokio, Japan
Cena numeru	Ares da depesz: Polkom Tokio
40 sen	Office Address:
Cena za losun-stosowne do	Shinno Shibuya Shinchi 57
umowy.	Tokyo, Japan
	Telegraphic add: Polkom, Tokyo

ECHO of the FAR EAST

FORTNIGHTLY NATIONAL REVIEW OF POLISH INTERESTS IN FAR EASTERN ASIA

No. 6

1 January 1922

Sukiennice (straw market).

Krakow: Sukiennice.

穀物問屋 (クラカウ)

Cracow Cloth Hall.

The management of the "Echo of the Far East" extends to all its readers the heartiest greetings of the season and the best wishes for a bright and happy New Year, coupled with the sincere hope that peace and goodwill will reign among all during the coming year.

It is an ancient custom in Poland to forgive and forget all ill feelings towards one's enemies at this season, so that the wishes are all the heartier towards friends, of which without doubt Japan is also one. The bonds between Japan are not merely such of friendship but also of thankfulness for the most generous and beautiful aid given in caring Polish orphans from Siberia.

Although the "Echo of the Far East" has appeared for a very short period we are grateful to all readers for their kind support and are glad to say that it is finding a larger and larger demand throughout the world. We trust that our readers find interest in our columns and will continue to favour us with their patronage.

HOW GOOD HUSBANDRY IS INTRODUCED INTO POLAND.

continuation.

The economical stabilisation of Poland commenced from the moment of her attaining independence, with the ruins caused by the World war as a foundation and under pressure of the new war. These circumstances very much retarded the progress, but the husbandry gradually improved.

Already now the situation, generally speaking, of Polish industry and commerce can be considered as favourable. The constant increase in production is perceptible and her commerce is spreading more and more abroad, whilst economic life at home is gradually being released from war time restrictions and nearing its normal standard.

The most important problem for Polish husbandry is the coal question and here a constant increase in output is realised. During the occupation the output was only 50% of

pre-war times, whereas this has up to date increased to 83%, whilst the output of Brown-coal is two and a half times that of pre-war production. Nevertheless we suffer from shortage of coal and the Polish industries and railways are thereby handicapped.

Exploitation of the mines is very intense and mining is carried on a sound basis, galleries are reconstructed, shafts deepened and passages extended. Already 320 million Polish Marks have been invested in Mining machinery. Also about 340 million Marks have been spent on building houses for the miners, partly for social and cultural reasons and partly because of the increased number of men employed due to the eight hour shift system.

The output of the mining industry diminished after the war by 70% of the pre-war output, but there is a marked improvement.

As regards the production of oil, this varied according to the richness of the territory where new borings were made. The total production is 60,000 cars annually, of which 35,000 are consumed in the country, so that 25,000 carloads may easily be exported. The Government supports the exportation of Oil products thus keeping the present satisfactory level of the several refineries. Surveys and borings for oil have been much developed of late and the Polish Oil fields present a large field for investment of capital.

The production of Salt is 20,000 tons monthly as compared with 15,000 previously. This article will form one of the principal exports, but chiefly in the form of chemical products, which latter industry is being developed very successfully in Poland.

The Textile industry, which was reconstructed since the end of 1920, is developing favourably and already in June 1921 showed a production of 60% of pre-war output, whilst it is steadily increasing. The output reaches 10 billion Polish Marks monthly, of which at least one quarter can be exported.

As to the Glass industry, which was very considerable before the war, but reduced to 12% of the pre-war output during the war, this is reviving steadily and has already reached 35% of the pre-war production. Generally the situation is very complicated as foreign Coke is used for this industry and owing to the low value of the Polish Mark transaction in this product are difficult, thus causing only a comparatively slow revival of the Glass industry.

During the war the Metal industry, which was one of the most important pre-war having a very considerable export to Russia, decreased during the war to only 15% of its capacity. It has by now improved to 50% of the pre-war output and especially in hardware and ironmongery goods. New workshops for engine building and rollstock are being opened.

The Chemical industry, as stated above, is being rapidly developed and has already reached 50% of its pre-war output, new factories being organised and being worked on home supplies of Salt, Wood, Ore etc.

The production of Sugar for the season 1919-1920 was 12,500 tons, whilst for the 1920-1921 season it showed 17,300 tons and a tendency for continuous increase is marked, as both territory and cultivation is improved.

In 1920 twentyfive million litres of Spirit were produced, which had reached a figure of 43 million litres for 1921, 30 millions being consumed in the country and the balance going to export, the greater part having already been disposed of.

Other Potato products amount to about 60,000 tons of Potato flakes and Starch which are exported.

The Breweries are also gradually increasing their operations and the anticipated good crop of barley will probably still further favour this.

The Tanning industry showed 20% of its pre-war capacity in 1920 and 30% in 1921.

The number of workmen employed act as a further indication of the state of husbandry in Poland and we give a few figures here with;

Before the war.....330,000
In 1920.....266,000
In 1921.....340,000

Krakow: Wieża ratuszowa. 公會堂 (ラカウ) Cracow Town Hall.

and it must be added that this figure is constantly increasing, whilst not all industries are as yet in operation owing to the political changes.

The gradual release from war restrictions is acting very beneficially to Poland's commerce, coal having already passed out of Government control and the crop after the new harvest will also be liberated, whilst the government has rejected proposals for leasing concessions for the wholesale exploitation of the products.

To assist internal commerce the Government intends in the near future to remove all restrictions, control offices and limit itself merely to 'prohibition lists' and customs dues, and this will doubtless cause a speedy return to normal production and consumption.

All these measures are expected to improve the value of the Polish Mark and the general state of Polish husbandry which have been depressed owing to the war and its aftermath.

Thus Poland is gradually returning to peaceful work and the exploitation of her natural riches, her geographical position, her capabilities, connections and traditions of husbandry. The first year of Polish husbandry has been very successful.

The future is very bright and the right decision on the Upper-Silesia question will make Poland really independent.

THE TEXTILE INDUSTRY OF LODZ.

The Weaving industry can easily be considered the best organized industry of Poland and Lodz one of the largest centres thereof on the Continent. The Lodz cotton mills, their machinery and products are comparable with those of Manchester and Lancashire. Hence the Lodz products outvied any others on the Eastern markets, whether they were sent in great quantities, Russia, Manchuria, China, Afghan and Turkestan being the principal markets.

The knowledge of territories, the ability of pleasing the tastes and needs of the customers among the various nationalities, the good quality, besides cheapness of the goods all made Lodz an industrial giant, which even the Great War failed to completely destroy.

At present the glorious revival of the Lodz industry is being witnessed.

The following figures for 1914 will give an idea of the Lodz cotton mills:

Fine Spinning Spindles.....	1,250,000
Vicuna Spindles.....	180,000
Mechanical Looms	36,000
Workmen	75,000
Electric and Steam power.....	80,000 H.P.
Cotton used annually	76,000 tons
Coal consumed annually	820,000 ..

Annual output of the combined mills 70,000 „
or, taking into consideration the approximate width and the weight of cotton material something like 500 million meters are produced.

When the industry is completed and all in working form the mills will be able to satisfy the needs of the 30 million inhabitants of Poland and about 30% of the production will remain for exportation.

The percentage of the industry revived since the end of occupation is as follows:

by April 1st 1920	40.5%
by October 1st 1920	51.5%
by January 1st 1921	52.5%
by April 1st 1921	60.0%

Articles Produced:

The articles produced in the Lodz mills cover a wide range and a few are enumerated below; namely:

1) Calicoes, shirtings, nanooks, batiste, zephyr, satens, repe, piece and cretonnes.

2) Sheets, napkins, tablecloths, towels, hand-kerchiefs, cotton scarves, aprons,

3) Various kinds of flannels and other warm materials.

4) Embroideries (Swiss), lace sewing cottons, yarn, Berlin-wool.

5) Cotton braid, Rubber braid suchs as suspenders and bracers.

Wool and Half-Wool Industry.

Together with the Cotton industry the wool and half-wool industry of Lodz has also reached huge dimensions and is one of the largest centres on the Continent, having in fact the largest spinning mills on the Continent.

The woollen goods produced are without doubt of highest quality, and this can also be said about the half-woollen goods and materials which are used for lining etc.

The capacity of the entire industry was 61,000 tons of finished materials or 70 million meters.

The mills which have been renovated and put into operation again not only satisfy the demands of the country but can export about 40% of the entire production. The principal consumer of both cotton goods and also woollen goods is Russia.

Some figures of the woollen industry for 1914 in Lodz and its vicinity are given herewith, namely:

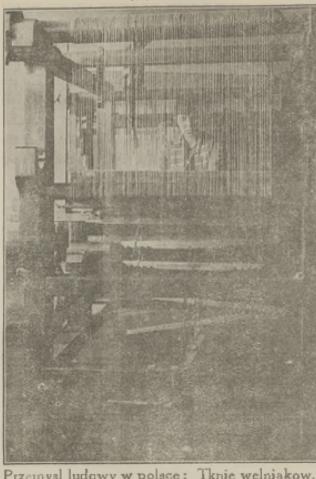
Various Spindles in operation.....	925,000
Mechanical looms working.....	14,000
Hand looms operated	10,000
Number of workmen employ- ed	80,000
Electric and Steam power	69,000 H.P.
Quantity of Wool utilized	43,000 tons
Quantity of coal consumed.....	550,000 „

whilst the following figures indicate the revival of this industry since occupation by the Germans ended:

On April 1st 1920.....	18% of pre-war standard.
On October 1st 1920.....	25.5%
On January 1st 1921.....	35.5%
On April 1st 1921.....	40.5%

Some of the goods produced in the Lodz mills are the following: Cloth for overcoats, suiting, velours, gabardines, etc. woollen shawls, half-wool shawls, linings, alpaca, rugs, blankets, felt, hats, braids and ribbons.

(其二)

Przemysł ludowy w polsce: Tknie wełnianek.
Textile Industry in Lodz—Reeling of Cotton.

Some Facts About Lodz

The town of Lodz belonged formerly to the Bishopric of Kujaw and was granted a township in the XV century thanks to the Bishop's endeavours. The Silesian and Saxonian weavers commenced to settle in Lodz in 1823 and in 1837 its population was 10,000 souls, whilst by 1840 it had increased to 18,600 inhabitants. The value of the products from the town amounted to over one million Roubles.

Since 1854 the town has developed at a surprising rate and at about that period the gradual conversion from hand to machine industry took place.

In 1860 the population numbered 39,000 and the production was valued at over 2,600,000 Roubles.

Przemysł tkacki w Łodzi. Przygotowywanie szpulek do przedzalni.

織物工場〔ガーランド〕

A Polish Home Industry—Weaving Homespuns on handloom.

(其一)

In 1875 the population had reached 100,000 and the productions exceeded a value of 26 million Roubles.

In 1885 the population was 150,000 and the production valued 36.5 million Roubles.

In 1885 the population had more than doubled the last census and numbered 315,000, whilst its industries were valued at 90 millions.

In 1910 the town had already passed the half million mark in population and its industries had reached the figure of 196.9 million Roubles in value.

The Textile industry is on the first place of all Lodz industries, over 569 establishments with over 1,500,000 spindles being in operation. The number of workmen employed therein in 1910 was 82,086; all other industries of the town 7,350 hands making the total number of employed in all 88,121.

The value of the products from the Textile industry in 1910 reached 187.4 million Roubles whilst all other branches of industry reached only 9.5 millions, making a total for all industries of 196.9 millions.

One third of the production in Polish territory under Russian rule was produced in Lodz and occupied a quarter of all the workmen employed. The three largest Cotton mills of Lodz before the war engaged 7,500 men, 7000 men and 4200 men respectively and the former occupied a space of 150 hectares, of which 80 hectares were covered with buildings.

Lodz is the centre of industry in Poland with the neighbouring places, such as Zgiera, Pabia, Nice, Wola, Tomasow, etc. also industrial points, the whole district around Lodz containing 1975 establishment employing 207,800 workmen and the value of the productions amounting to 429.4 million Roubles.

From almost the very beginning of the war all factories had to stop work, owing to the lack of coal, the German army stopping all supplies being despatched. When Lodz was occupied by the Germans the entire stock of raw materials, goods and inventory was robbed and the latter willfully and premeditatedly destroyed. The

electric power station was also stripped of the machinery and thus all works were cut off from their power supply. With a view of destroying the Lodz industry for many years the Germans removed all brass parts from machinery they were unable to remove entirely, but fortunately it did not cripple the industry as effectively as was anticipated, for as soon as raw materials and coal were obtainable again this industry revived very speedily. Up to the present about 50% of the prewar looms and spindles have been put into operation again and although the production is still much below pre-war standards, it is nevertheless sufficient to cover the demands of the population and leave quite a large percentage over for exportation, which not only goes to the neighbouring countries, but also as far as America.

The Imperial Family Council met on Friday morning, being called to order by the Crown it was explained that Article 19 of the Imperial Household Law provides for the appointment of a Regent in the event of the protracted illness of the Emperor; Article 20 provides that the first choice for Regent shall fall on the Crown Prince if he be of age and Article 13, provides that the Emperor, the Crown Prince and the eldest son of the Crown Prince attain their majority at the age of 18.

Owing to the protracted illness of the Emperor of Japan which, according to statements of the Physicians, show that there is little hope that His Majesty will ever be able to resume active rule, it has been deemed necessary to appoint the Crown Prince as Regent.

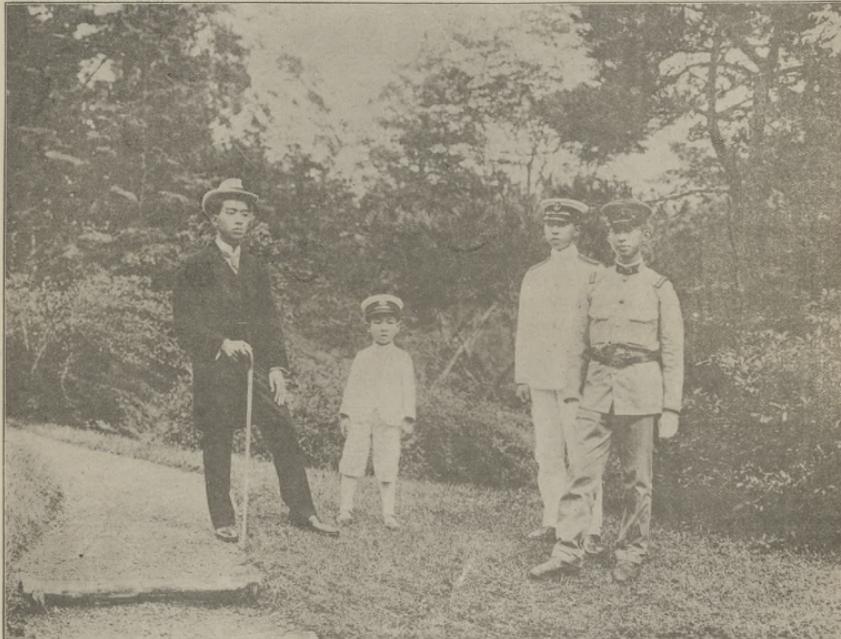
STEP FORWARD IN SETTLING THE VILNA DISPUTE

"The resignation of General Zeligowski, who surrendered the supreme power at Vilna, should be looked upon as a step forward in the question of peaceful settlement of the boundary dispute between Poland and Lithuania, says a Tokyo resident, familiar with the Baltic situation, in reference to a Reuter telegram published in The Japan Times yesterday.

"Taken from the international point of view, his resignation may be considered desirable for the following reasons:

"1.—General Zeligowski has occupied Vilna on his own initiative. His presence in Vilna was hindering the settlement by the league of Nations of the Polish—Lithuanian dispute. Therefore his resignation will facilitate that task.

四
王
子
殿
下

Four Sons of the Emperor of Japan: Prince Regent, Prince Sumino-miya, Prince Taka matsu-no-miya and Prince Atsu-no-miya.
Regent Japoni Ksiazec Hirohito z braci ksiazetami Suminomiyą, Takamatsunomiyą i Atsunomiyą.

CROWN PRINCE OF JAPAN DECLARED REGENT

On Friday the 25th November 1921 at 2.30 p.m. consequent upon a meeting of the Privy Council the following Imperial Rescript, appointing the Crown Prince, Hirohito, as Prince Regent, was issued:

"It is hereby declared that in consideration of our inability to conduct in Person the affairs of state owing to Our long continued indisposition, the Imperial Crown Prince Hirohito has this day, after due deliberation of the Imperial Family Council and the Privy Council, been constituted Regent."

The above edict bears the sign manual of the Emperor and the signatures of the Regent, the Ministers of the Imperial Household Department and the Prime Minister.

According to official bulletin His Majesty has always been frail in physique, having endured several severe children's diseases besides suffering from brain fever three weeks after birth, all of which have reflected adversely on his physical and mental development.

During his active reign he has, moreover, been taxing his abilities very severely, with the result that his power of memory has particularly declined and owing to difficulties he experiences in articulation he is often unable to express his thoughts.

This decline in his health became noticeable in fall of 1919 and since that time the Crown Prince as well as the Empress have taken over an increasing share of His Majesty's duties.

General satisfaction is expressed over the choice of the new Regent, whilst sorrow is universally felt over the condition of the Emperor which makes this change necessary.

"2.—The supreme power in the district of Vilna will pass from the military hands into civil.

"3.—The supreme power passes to Mr. Meysztowicz member of an old land—owning family. He has been well known for a long time in the district of Vilna and enjoys an excellent reputation: his fortune makes him quite independent.

"Formerly, when Lithuania belonged to Russia, he was elected by the population of Vilna district, first as their representative to the Duma and then as a member of the Council of State. This proves that Mr. Meysztowicz enjoys the confidence of the population of the Vilna district and possesses a great knowledge of local affairs, which is a very important thing for the difficult task of governing and settling the disputes."

POLISH ARTICLES OF EXPORT AND IMPORT

West & South Africa.

Import to Poland.

Export from Poland.

Peanuts, palm kernels, cocoa, | Sugar, spirit (brandap, liquys)
cotton materials.

South America.

Coffee, raw hides, espeder, | Starch, sugar, cement, bentwood
furniture, basket ware, cotton
materials.

England.

Herrings, porcelain clay, chemicals, combed wool & cotton
yarns, wool materials, leather, pig-iron (certain kinds), iron
goods and machinery.

Argentina.

Corn, Oilseeds, Quebracho, Hides & Tallow. | Sugar, Spirits, Cement, Bentwood furniture, Basketware Cotton materials.

Australia.

Animal Tallow, Wool, Australian wood, Phosphorites. | Cement and Cotton materials.

Austria.

Pears, Apples, Wine, Mineral waters, Magnesite, Chemicals, Cotton Yarn, leather goods, iron goods, machines, fancy goods, ready made clothes, surrogates of coffee, paper, cardboard.

Belgium.

Acids, chemicals, combed wool, wool & flax yarn, glass & glass ware, iron ware, machines.

Brazil.

Tobacco leaves, coffee, cocoa, | Spirits, cement, cotton goods, bentwood furniture, basket ware.

Bulgaria.

Tobacco leaves, vegetables. | Woollen & cotton goods, iron ware.

China & Japan.

Seeds, fruit & vegetable oils, aromatic oils, mulberry, tea, raw silk.

Czechoslovakia.

Hops, acids, beer, mineral waters, porcelain clay, glass & china ware, soap, mill & spirit factory installations.

Denmark.

Herrings, dairy machinery.

Finland.

Fish, wood, wood-pulp, paper, | Sugar, flour, woollen & cotton goods, superphosphates, coal, metal goods.

Florida.

Phosphorites.

Vegetables, grapes, nuts, apricots, cognac, wines, sardines, olive oil, mineral waters, chalk, turpentine, silk materials, clothing, fancy goods, combed wool leather, machines, drugs, cosmetics.

Spain.
Grapes, bananas, oranges, wines, | Starch, sugar, soda, sardines, iron, ore, pirites, lead.

Greece.
Figs, currants, wines, magnesite, | Coal, coke, woollen & cotton olive oil.

Holland.
Vegetables, cheese.

Dutch East Indies.
Copra, tobacco leaves, bamboo, | spirits, cement, cotton goods.

East Endies.
Onions, Timber, Boards, Wicker and Basket ware, Eggs, Starch, Sugar, Spirit, Wax, Spelter Paraffin.

Rice, cotton, jute, myrobalams, | Starch, sugar, spirits, cement, cotton sago.

Canada.
Grain, asbestos.

Germany.
Wine, beer, artificial manure, tanning chemicals, dyes, chemicals, drugs, iron ware, machines, glass & porcelain ware, zinc, haberdashery, toys, paper.

Norway.
Herrings, cod-liver oil, stone (granite, slate), pirites.

Portugal.
Cork—wood, sardines.

South Russia.
Grain, iron ore, pig iron, phosphates, lubricating oils, distillery refuse (fusel oil), crude oil, cattle.

North Russia.
Seeds, flax, hemp, Timber, wood pulp, fresh & dried fish, butter, wool, hides, Russian leather, skins, asbestos, bones, rags.

Roumania.
Wheat, seeds, fresh fish.

Serbia.
Dried prunes, ores (from Bosnia).

Switzerland.
Cheese, Chemicals, Silk, iron implements, machines, aluminium, chocolate.

Sweden.
Fish, Herrings, granite, felspar, | Poppy & Linseed cakes and soda, iron—ore, cellulose and iron.

European Turkey & Asia Minor.
Tobacco Leaves, Figs, Nuts, raisins, dates, tanning chemicals.

Italy.
Vegetables, grapes, nuts, apricots, peaches, cherries, lemons, oranges, almonds, chestnuts, olive oil, marble, asphalt, sulphur, silk, maccaroni, rice starch, salami.

Deals, starch, soda.

Hungary.

Wheat, Vegetables, grapes, apricots, peaches, cherries, dried and fresh prunes, melons, fats, lard, salami, cheese, pyrites, wines.

Sugarbeet seed, coal, coke, soda cotton & woolen goods, ironware, agricultural machinery, crude oil, naphtha, lubricants, potassium soda, superphosphate.

United State of America

Cotton, cedar, mahogany, walnut, Peas, beans, seeds, wickerware, rosin, rubber, animal tallow, furs, hides, wax (earth), paraffin, vegetable oils, terpentine, nickel, copper and machinery.

The trade with the abovementioned countries lying over seas is carried on through the ports of Danzig (Gdansk), Odessa, Hamburg, Braila, Galatz and other Baltic and Black Sea ports, whence it passes through the large Polish inland centres of commerce of Warsaw, Posen, Cracow and Lemberg for distribution in the interior, whilst the goods for export from Poland are concentrated in the above stated centres and despatched overseas via said ports.

The neighbouring countries utilize the large rivers, such as the Danube, Elbe, Dniper and the network of canals as a means of transportation whilst the Vistula is Poland's water-course or highway for transportation when it is desired to avoid high railway freights.

The Posen Land-Bank Company Limited

FORMERLY THE LAND-UNION

The agricultural-commercial branch of this bank requests information whether it is possible to create a market for PURE SPIRIT of maize.

Exporters to supply maize in large quantities to the Posen Land-Bank against which the Bank makes advance either in cash or sugar, the balance being payable in spirit, which can be supplied at regular periods and in bulk.

The Polish Childrens Relief Committee has pleasure in tendering its heartiest greetings and good wishes for the season to all its benefactors and supporters and in especial to the Japanese Red Cross Society for all its benevolent and generous assistance extended towards our unfortunate orphans both in Siberia and whilst en route via Japan for their destination.

The work of the Committee is by no means ended for there still remain many thousands of children in Siberia to be saved and repatriated, which work is, however, greatly retarded owing to lack of funds, so that the Committee is still in need of liberal support and expresses the hope that it may look towards its past patronage in a similar light in future.

During the past year some 388 Polish orphans were evacuated from Siberia with the aid of Japanese protection and during their sojourn in Japan tendered by the Japanese Red Cross Society in a most bounteous and hearty manner, leaving its shores with nothing but good feeling and wishes for their benefactors.

Of this number one small girl six years of age was obliged to remain behind in Japan, when all the others sailed for America, owing to contraction of typhoid fever. She was, however, brought safely through her illness, thanks to the tender cares of the Japanese Red Cross doctors and is now hale and hearty with the Committee here awaiting despatch when the next group of children will be sent off.

This little child, Maria Niewinavskia, wishes all her benefactors and friends, in the name of all the Polish orphans who have passed through Japan, the heartiest good wishes for a Happy Xmas and Prosperous New Year.

ADVERTISING RATES

Space	1 Issue	1 Month
1/16 page	8	10
1/8 "	15	18
1/4 "	22	45
1/2 "	40	68
1/2 "	70	115

Space	1 Month	1 Year
20	50	100
50	95	183
95	185	350
175	340	680
300	600	1150

Second page 20% extra
Inside Back Cover 15%
Between Text 10%

Office Address:

Shimo Shibuya Shinchi 57

To'yō, Japan

Teleggraphic addr.: Polkem, Tokyo.

Annual subscription including postage Y. 9.50
6 months " " , 4.80
Single copy 1.00

Advertisement according to agreement

Publisher: Anan Bjelkiewicz Editor: W. Piotrowski

極東の叫び

新年號

本納刷印

日十三月二十年正大

(可認物便郵種三第日一月十年正大)

行發日一月一年一十正大

(號六) 次目

讀者諸賢に	新ボーランドの印象	一一一
千八百三十一年の波蘭反亂紀念日	波蘭一歐州列國中の第六位の國	一五
ボーランドの石油工業	ヴィルナ州問題	一六
波蘭の富力	東方市	一八
クリスマス、イヴ	波蘭の傳	一九
ボーランド偉人傳		

第六號

基督を訪れし牧者

讀者諸賢に

「横東の咲ひ」 神幹酒は本誌の愛讀者諸君に樂し、謹んでクリスマス及新年の御挨拶を申上げ、且大王十一年(諸君に付) トモニテ

且大正十一年が記者に對し平安と繁榮の一年なら
んことを切望致します。

アリス、ニクソン、ガスコ

新波蘭の印象(二)

ウイルアム、ボーデン氏

波蘭人の長坂

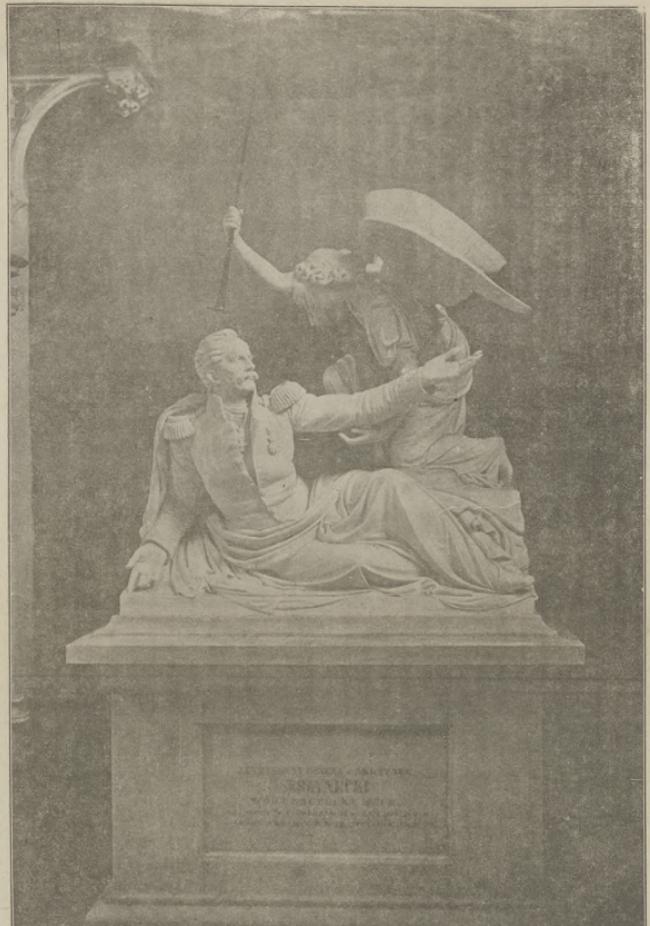
ら波蘭に送返しました波蘭孤児の數は、約三百七十五名に達して居ります。此等の児童の日本生活は、必ず赤字である日本の深大なる同情を受けたる好感を得て居る。思入なる日本の方々にて受けたる感謝の念を懷いて、日本を出立して行きました。此等の児童の中、今年六歳の一小女は、不幸に

波蘭の貴族社會

波蘭の貴族社會

ルカシスキンスキイは、よりて企て、露國の皇帝の命によりて眼を剕りられ、残酷なる苦痛を與へられたる後塵殺せられた。此殘忍なる振舞を見たる波蘭人は遂に反乱を起し、一月三十日、二月二十日、九日、庶士ワニンスキイに引率せられて總督都督を攻撃し、總督及其軍隊をワルソより追拂つた。この

碑の軍將キツニゼクスル在に内會教會コニミド市ウツルツ

Pomnik Generała Skrzynieckiego u Dominikanów w Warszawie

Monument of General Skrzyniecki in the Dominican Church, Warsaw

はスクルゼネスキー將軍であつて、兵力は十萬に増加して居た。始からせられ波蘭軍はカエク、ドムカエルキ及イガンの戦闘に於いて大敗したが、オストロレンカに於いて大多の指揮官を得た。遂に退散の罷ださに至つた。其後波蘭軍は軍隊を三分に分けて、各隊はリムシヤーに進み、他の一隊はラガに進んだ。此時露軍はビストラツキを横ざりて、両側面よりフルツーに攻め來たり。更にバシケウイの軍隊の率いる波蘭軍はラガを駆逐つた。クルコビスキー將軍は包围せらるゝを免められた。露軍は軍隊に降服したが、波蘭政府は其行為を認め難く思つた。そこで露軍を免職した。遂に波蘭政府は露軍は露ツキを交渉し、議會軍を免職した。波蘭政府の機關は露ツキを撤退するの罷むなきに至つた。これが爲め波蘭軍は甚だしき窮地に陥つたが、敵将ルビンスキーに降るを諒めさせて、獨逸領土に入り武裝した。これを解除了。

ニコラス皇帝は此反亂を鎮定した後、波蘭軍隊を解消して、憲法及議會を廢し、學校及特別委員を設け、少些なる口實の下に波蘭人を西伯利ヤに流誅し、其財産を没収することとした。

此反亂は遂に失敗、終つたが、國民の愛國精神を復活せしめたことは實に驚くばかりであった。其後千八百四十六年、千八百四十八年一千八百六十三年、千九百五十六年及千九百十八年まで、八年戦争があつたが、最後の五年に於いて勝利を得た。

年の始めを
壽きまつる

110

大正十一年一月元

波蘭兒童救濟會々長

アンナ、ビルケヴィチ

東京府下下澁谷新地五十七番地

波歐列國第六位の國

波蘭はリガ條約による領土獲得により面積に於いては露、獨、佛、西、瑞に亞ぎ、人口に於いては英、美、赤露その條約締結前に於ける波蘭の總面積は十萬平方哩ありしが、リガ條約にて割譲せられたる地域五萬平方哩を加へ結果、人口の増加率は比較的の少なりしも面積は約三分の一の増加を見たる。

本誌には特に最新波蘭地圖を添附せるが、茲に同國一般地理を説明し讀者の参考に供せんとする。波蘭とは波蘭語の「ボルスカ」に於ける平野國の意なり。而して波蘭國は其國名の如く一大平原に亘して西方の獨逸小平原と東方の露國大平原との間に在して兩者を聯結す。此波蘭大平原は國內を貫流する河流によりて分離せらるゝものなき平坦なる大平原なり。

波蘭は昔は大森林

波蘭全部は昔は外一大森林なりしが、現今には僻地の山を除く外は悉く開拓せられて美田と化す。樹木密な人口を有する。波蘭を地勢によりて分ち、西方より東南に向つて擴がるカルバシアン山脈地方、南部高原地方、河流によりて分離せらるゝ中部平原地方、高地、沼澤、湖水多き北部地方及海岸地方の五地方となし得、此等の地方は若西方より東方に向つて波蘭を横断する。

カルバシアン山脈はモラビアン山脈よりルミニア平原に向つて走り、其中央部の南方にはタトウラ山脈あり。タトウラ山脈は山麓には牧場、森林石畳重り山頂は四時白雪に覆はる。此地方は波蘭の高山地方なり。同地方に在るザボネ村は有名なる勝地にして常に遊覧者絶えず。

カルバシアン山脈の東部は西ベスキッド、東ベスキッドに分れ、其山脈の森林中に於いて大戰中の幾多の激戦の實績あり。此地方には有名なるクレカウ附近の岩鹽坑及ボリスラウ附近の油田あり。

カルバシアン山脈地方の北部には西より東に列する四高原あり。上部シユレジア地方、小波蘭地方、ルビン地方及ボドリア地方これなり。

小波蘭—文化の中心地

小波蘭高原は上部シユレジアの東方に在り。此地方には昔の大學校及貴重なる美術品を有する舊都

波蘭共和國新地圖

波蘭精油所の製品は左の如きものである。

ボリスラウ油田地方の景

(一) ベンジン (軽油)
(一) 最低比重のガソリン。(ロ) 飛行器、自動車及發動機用ベンジン。
(二) ベンジン (普通のもの)。

(一) 商業用及農用ベンジン。(ロ) 洗濯用ベンジン。(バ) 染色用エッキス。

(三) ベンジン (重油)。(バ) 染色用エッキス。
(イ) 大發動機用ベンジン。(ロ) 塗用ベンジン。

(二)、揮發油

(一) 蒸溜ベンジン。
(二) 全く透明にして高度の發火點に達する迄で精製したもの。

(三)、菟油
(一) ドセル發動機及トウリンクー發動機用。
(二) 機械掃除用。

(四)、滑潤油
(一) 自動車及飛行器用機械油 (輕油重油各種)。(二) バルカン油。

(三) シリンドー油 (高度の發火點に達したるバラフィン)。

(四) 特別用油。
(五) 混合滑潤油 (濃厚なるもの)。

(六)、石油 (凝固せるもの)。

(一) 工業用。

(二) 藥用。

(七)、雨機。
(一) アスファルト。石油アスファルト、硬柔

(二)、石蠟。

(三) 白色透明にして高度の鎔解點に達したる

(四) バラフィン。

(五) バルファン。

(六)、火薬。

(七)、アスファルト。石油アスファルト、硬柔

油類に對する仕拂條件。

左記は通常の仕拂條件である。

海外の購買者は契約をなしたる後、取極めたる取引價額に對する、契約書に規定したる受取期限迄の變更不可能なる信用引取を開始し、取引は波蘭國立銀行ワルソク本店、及其海外取引銀行を介して、外國の價格を以て行はれる。

而して波蘭國立銀行は政府の積荷證明を添へた相當の送狀の提出を受けた後、上記の信用引取に基き、定められた代價を賣渡精油所に仕拂ふのである。

又代價は現金或は爲替に海外取引銀行を通じて、波蘭國立銀行ワルソク本店に宛て前拂をしてよい。

波蘭石油局は、石油精製業者と協議の上、毎月の最低價格 (市場の狀態及爲替相場に基きたる)

を定めて公表する。而して此價格以下にては輸出する事が出来ない。これは波蘭の輸出業者と海外の購入者との取引契約締結上の便宜を計り、且々購入者が商品發送當時の價格を定め得んが爲めになされて居るのである。

波蘭精油所は獨制國內販賣價格と平均輸出價格との差異に基きて、定めらるる公定輸出價格以下の價格を以て、其製品を對しては、其禁制を離れて居る。此公定輸出價格は期を定めて公表せられる。自己に述べた様に、目下輸送力は甚しく不足して居るから油類の輸出は主として購入者の供給する機關車及タンク車によつて行はれるのである。故に車輛を供給することは、貨物の受取を容易且迅速ならしめる。斯くて供給せられた機關車及タンク車に對しては、波蘭官憲の干涉を免除する完全なる保證が得られる。輸出の手續は買渡者たる精油所によつて定められ、購入者は其手續を遂行するか、或は精油所より必要なる輸出書類を受取ることが出来る。

輸出向油類の相場は、波蘭マーケにて計算せられ、マーケ相場の高低によつて仕拂をなす。此變動は、外國に於ける相場によつて仕拂をなす。此變動は、外國に於ける相場によつて仕拂をなす。此變動は、外國に於ける相場によつて仕拂をなす。此變動は、外國に於ける相場によつて仕拂をなす。マーケ相場は期を定めて公表せられて居る。

アルジヤー精油所

、波蘭精油業組合 (ワルソウ、ビラレスカ、街十八番地) ポルナフート

、國立鐵油精油所 (ワルソウ、マルザルコ、ウスカ百十一番地) バルミン

、トルゼビナ精油所 (ワルソウ、ノウオ、ドロズカ四十番地)

、ズカ四十番地

、ガリシア精油所 (ワルソウ、ゼロブリムスキ、ア二十番地)

、ムスキ、カルバテ精油所 (ワルソウ、マルザルコ、ウスカ百十五番地)

、スクキアルスキ商會精油所 (ワルソウ、スダ二十六番地)

、ウスニウスキ商會精油所 (ワルソウ、ドウルガ十八番地)

、ウスカ百八番地

、シヨドウニカ精油所 (ワルソウ、ゼロブリムスキ、廿一番地)

、バキウム石油會社精油所 (ワルソウ、エレクトラナ十一番地)

波蘭偉人傳

此の話は波蘭王「ウラジミル・ロケテク」の死間もなく起つてゐる（一千三百三十三年）。

貴方は田舎の御方ですか
いいえ、
旅人は頭を振つた。「アレクス」は旅人が身の上を語るのを好まぬらしいことを見て取つて、それ以上は何も尋ねなかつた。

れ以上は何も尋ねなかつた。

from Lowicz

今度は旅人が宿ねた、
此處でどうして御暮しですか、作物の出来は如何ですか。」
「まあ、或時は豊作ですが、時による事不作です。
私共は自分始め家族の爲めに、又主の爲めと神父の爲めに、

Polish types
の爲めに、一生懸命で稼がねばなりません」と、アレクスは眞面目に答へた。
「貴方たを保護して呉れる人々も居ますよ。」
敵を防ぎ、貴方がたを併し自身の血を流してお

「併し私共は度々隨分ひどい目に遭ひます。」
アタレスはそれから苦痛で高慢な領主の不法な
虐げを受けて、憤怒の農民等が非常に苦しんで居る

旅人は此話に熱心に耳を傾けて、其のことを語つた。
き洩さぬよううにして居たが、遂にこう尋ねた。
「凡の農夫の正當の権利を保護するには、何を

すねばよしですか。併し貴方がたの爲めに、裁量官が居るではありますか。こんな會話が取扱はれて居る間に、主婦は娘の駆走を運んご。それはまた

に山海の珍味ではなく、通常の農夫の食物であつたが、旅人は今迄で一度も口にしたことのない大層おいしそうな駆走を出されたかのようだ。

にそれを食した。旅人は猶言葉を續けて云つた。
貴方がたが、そんなことで苦しんで居られるなら、何故國家の最高裁判官たる王に訴へないのである。

—Lowicz.
すか。
王様ですつて、王様は用が多くてとても私共の
ことまで御考へ下されますまい。」
「貴方がなのこも考へて下さるのより上の事で

私共は先の王様ロケテク様はよく知つて居ましたが、今の王様はまだ知りません。先の王様は私

Zlakow は
共を平等に居取扱ひ下されましたから、誰も皆王様を愛して内亂が起つた、ですから御附きの武士どもが叛いて内亂が起つた時に私共は王様の味方になりました。私は此身命を捨てて王様の爲にござ

Typy: ロクテク王の王子も貴方がたの忠節はよく記憶しました。其時の有様は今でもよく記憶して居ります。

憶して居ります。客はこう云つてから、大變考へ
込んで終つた。主人は猶ほ語り續けた。
先の王様は私共に取つては丁度父兄の様
である。二度も見ゆる事ある。

Typy: Zlakow Koscielny—Lowicz.

Polish types from Łowicz

